II.

(Nezakonodavni akti)

ODLUKE

ODLUKA KOMISIJE (EU) 2017/1540

od 15. svibnja 2017.

o državnoj potpori SA.40454 2015/C (ex 2015/N) koju Francuska namjerava provesti u korist konzorcija CEB

(priopćeno pod brojem dokumenta C(2017) 3062)

(Vjerodostojan je samo tekst na francuskom jeziku)

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 108. stavak 2. podstavak 1.,

uzimajući u obzir Sporazum o Europskom gospodarskom prostoru, a posebno njegov članak 62. stavak 1. točku (a),

nakon što je pozvala zainteresirane strane da podnesu primjedbe u skladu s navedenim člancima ([1]) i uzimajući u obzir njihove primjedbe,

budući da:

1. **POSTUPAK**

(1) Dopisom od 7. siječnja 2015. Francuska je Komisiji dostavila poziv na podnošenje ponuda za izgradnju i korištenje postrojenja za proizvodnju električne energije u Bretanji, i to kombinirane elektrane na plin ([2]). Dopisima od 5. lipnja 2015. te 10. i 17. rujna 2015. Francuska je Komisiji dostavila dodatne informacije.

(2) Komisija je dopisom od 13. studenoga 2015. obavijestila Francusku o odluci o pokretanju postupka predviđenog člankom 108. stavkom 2. Ugovora o funkcioniranju Europske unije („UFEU"), koji se odnosi na prethodno navedenu mjeru („odluka o pokretanju postupka").

(3) Odluka Komisije o pokretanju postupka objavljena je u *Službenom listu Europske Unije* ([3]). Komisija je pozvala zainteresirane strane da podnesu primjedbe o predmetnoj mjeri.

(4) Komisija je zaprimila primjedbe zainteresiranih strana. Proslijedila ih je Francuskoj uz mogućnost dostavljanja komentara o podnesenim primjedbama, koje je i zaprimila u dopisu od 8. lipnja 2016.

(5) Komisija je 12. svibnja 2016. i 5. rujna 2016. francuskim nadležnim tijelima poslala popis pitanja na koja su ona odgovorila dopisima od 8. lipnja 2016. i 5. listopada 2016. Komisija je 5. rujna 2016. francuskim nadležnim tijelima poslala novi popis pitanja na koja su ona odgovorila 5. listopada 2016.

([1]) SL C 46, 5.2.2016., str. 69.
([2]) CCG, *Combined cycle gas turbine* (kombinirana elektrana na plin).
([3]) Vidjeti bilješku br. 1.

2. DETALJAN OPIS MJERE

(6) Poziv na podnošenje ponuda i kontekst koji je doveo do njegove objave detaljno su opisani u odluci o pokretanju postupka (uvodne izjave (4) i (29)). U narednim poglavljima dan je sažetak opisa.

2.1. Poziv na podnošenje ponuda

(7) Francuska nadležna tijela smatraju da je pouzdanost opskrbe električnom energijom u Bretanji ugrožena zbog niskog kapaciteta proizvodnje električne energije u toj regiji, ograničenja mreže, rasta potrošnje te visoke toplinske osjetljivosti.

(8) Nekoliko francuskih nadležnih tijela potpisalo je 2010. Pacte Electrique Breton („PEB") koji se temelji na sljedeća tri stupa: prije svega, na kontroli potražnje, a zatim na proizvodnji obnovljive energije i osiguravanju opskrbe električnom energijom. Treći stup sastoji se od jačanja i razvoja lokalne električne mreže te od izgradnje jedinice klasične proizvodnje električne energije. Taj treći stup predmet je mjere koju je prijavila Francuska.

(9) Poziv na podnošenje ponuda objavljen je na temelju članka L. 311-10 Zakona o energiji. Ministar energetike objavio je 25. lipnja 2011. u *Službenom listu Europske unije* obavijest o pozivu na podnošenje ponuda br. 2011/S 120-198224. Ministar je zatim odabrao projekt prema savjetu Commission de Régulation de l'Energie (Komisija za regulaciju energije, „CRE"), koja je vodila postupak u skladu s francuskim zakonima ([4]).

(10) U skladu sa specifikacijama, postrojenje za proizvodnju električne energije mora:

(1) primjenjivati tehnologiju kombiniranog ciklusa;

(2) imati zajamčenu aktivnu snagu od 450 MW (+ 15/– 10 %) za koju se proizvođač obvezuje da će moći dobaviti u mrežu;

(3) koristiti isključivo prirodni plin kao primarni izvor energije;

(4) imati energetsku učinkovitost po donjoj ogrjevnoj vrijednosti ([5]) (PCI) od najmanje 54 %;

(5) u cijelosti se nalaziti u strogo definiranom području (u sjeverozapadnom dijelu Bretanje, u departmanu Finistère);

(6) jamčiti da rok za pokretanje ponude za prilagodbu neće biti dulji od petnaest sati kada je postrojenje u mirovanju te dva sata kada je postrojenje u pogonu;

(7) jamčiti da će minimalno trajanje ponude za prilagodbu biti najviše tri sata kada je postrojenje u pogonu te osam sati kada je postrojenje u mirovanju;

(8) jamčiti da nema ograničenja maksimalnog trajanja za aktivaciju ponuda za prilagodbu; i

(9) biti opremljena daljinskim sustavom mjerenja te uređajem za daljinsko mjerenje količine proizvedene električne energije.

(11) Prijavljenim pozivom na podnošenje ponuda predviđa se da proizvođač ima slobodu staviti svoju ukupnu proizvodnju na tržište ili prodati u okviru kupoprodajnog ugovora jedan njezin dio dogovorenom kupcu, Electricité de France S.A. („EDF"), po cijeni koja iznosi 95 % cijene po satu zabilježene na tržištu EPEX SPOT.

(12) Osim toga, proizvođač će primiti godišnju fiksnu premiju PT, izračunanu kao proizvod zajamčene aktivne snage ([6]) (Pgar) i premije P izražene u EUR/MW godišnje.

([4]) U odluci br. 2002-1434 od 4. prosinca 2002. o postupku poziva na podnošenje ponuda za postrojenja za proizvodnju električne energije opisane su sve faze postupka poziva na podnošenje ponuda. Taj je postupak primijenjen u okviru prijavljenog poziva na podnošenje ponuda.

([5]) Donja ogrjevna vrijednost svojstvo je goriva. Radi se o količini topline oslobođenoj potpunim izgaranjem jedinice goriva, bez dodatnog iskorištavanja topline kondenzacije vodene pare.

([6]) Srednja trenutačna snaga elektrane.

(13) Isplata fiksne premije uvjetovana je održavanjem svih odobrenja za rad i ugovora s operatorima sustava te održavanjem zajamčene snage koja se provjerava koeficijentom raspoloživosti.

(14) Pozivom na podnošenje ponuda predviđa se i primjena sankcija u slučaju da izgradnja elektrane ne bude dovršena na vrijeme.

(15) Poredak ponuda kandidata temelji se na trima sljedećim kriterijima, koji su detaljno opisani u specifikaciji poziva na podnošenje ponuda:

(1) iznos premije (u EUR/MW godišnje) koju traži kandidat, s ponderom od 45 %;

(2) datum stavljanja postrojenja u pogon, s ponderom od 25 %, pri čemu se najviši rezultat dodjeljuje projektu s najranijim datumom stavljanja u pogon; i

(3) kriterij „odabir lokacije i okoliš", s ponderom od 30 %.

2.2. **Cilj potpore**

(16) Francuska nadležna tijela smatraju da je glavni cilj mjere osigurati opskrbu električnom energijom u Bretanji. Iako se potreba za električnom energijom u Bretanji ponajprije odnosi na potrebu za snagom (MW), postoji i potreba za energijom (MWh [7]). Stoga je u Bretanji potrebno izgraditi postrojenje koje bi u pogonu bilo više tisuća sati godišnje, a ne samo tijekom razdoblja najveće potrošnje poput plinskih turbina. Kombinirana elektrana na plin funkcionira na načelu mlaznog motora i time omogućava proizvodnju električne energije u svega nekoliko minuta. Ta je tehnologija stoga posebno prikladna za osiguravanje ravnoteže između proizvodnje i potrošnje tijekom vršne potražnje u nekoliko sati. To bi novo postrojenje donijelo ne samo raspoloživi kapacitet za vrijeme vršne potražnje, nego i jalovu snagu u vrijeme kada postrojenje može najučinkovitije održavati razinu napona cjelokupne mreže te na taj način olakšati integraciju u sustav nepostojane obnovljive energije (uslužni sustavi).

(17) Zbog tih razloga francuska nadležna tijela smatraju da je potrebno pojačati centraliziranu proizvodnju u sjeverozapadnom dijelu regije koja bi u pogonu bila tijekom razdoblja visoke potrošnje, a ne samo tijekom zimskog razdoblja s ekstremnim temperaturama. Tim načinom proizvodnje trebale bi se pojačati mreža i kontrola energije.

(18) Cilj mjere jest i svesti trošak za zajednicu te utjecaj na okoliš na najmanju moguću mjeru. Stoga se kod poretka kandidata uzimaju u obzir tražena premija, primjerenost izbora lokacije s obzirom na okoliš te kvaliteta i važnost popratnih mjera projekta (izbjegavanje, smanjenje ili kompenzacija negativnih učinaka na okoliš) i predviđenih mjera za praćenje stanja okoliša.

(19) Elektrana koju koristi Compagnie Electrique de Bretagne (u daljnjem tekstu: „CEB"), korisnik mjere, pružit će usluge ponovnog uspostavljanja ravnoteže primjenom triju mogućih mjera. Prvo, aktivacijom primarnih i sekundarnih rezervi (uslužni sustav s automatskom aktivacijom) te tercijarnih rezervi (prilagodba s ručnom aktivacijom). Drugo, korisnik elektrane, CEB, obvezan je tehnički biti u mogućnosti pružiti usluge sustava. Treće, kod mehanizma prilagodbe (tercijarna rezerva) CEB će imati obvezu dobaviti raspoloživu snagu RTE-u (Réseau de Transport d'Electricité, društvo za održavanje i razvoj francuskog javnog sustava za prijenos električne energije visokog ili jako visokog napona, „RTE"). Za tu dobavu snage bez ugovora o rezervi neće biti isplaćena naknada osim u slučaju žalbe na mehanizam prilagodbe. Predviđeno je da postrojenje bude u pogonu otprilike 3 000 sati godišnje pri punom opterećenju od datuma puštanja elektrane u pogon. Uzimajući u obzir snagu postrojenja (422 MW), tijekom razdoblja u kojem će postrojenje biti u pogonu godišnje će se proizvesti otprilike 1 250 GWh električne energije.

2.3. **Iznos potpore**

(20) Potpore isplaćene u okviru poziva na podnošenje ponuda iznosit će najviše 94 000 EUR/MW godišnje vrijednosti na dan 31. studenoga 2011. Premija će se isplaćivati tijekom razdoblja od 20 godina i bit će indeksirana tijekom trajanja projekta kako bi se pratio razvoj troškova korištenja i održavanja. Premije isplaćene u okviru poziva na podnošenje ponuda iznosit će najviše 40 milijuna EUR godišnje.

[7] Vat (MW je milijun vati) jest mjerna jedinica električne snage. MWh označava proizvedene megavate tijekom jednog sata.

(21) Premija se indeksira u visini od 20 % na proizvodne cijene, 20 % na troškove rada, 50 % na tarife za prijenos u regionalnoj mreži, 5 % na troškove električnog priključka i 5 % na troškove plinskog priključka.

(22) Francuska nadležna tijela navela su da je iznos koji je predložio odabrani ponuditelj zbroj i. vrijednosti kapaciteta u iznosu od [50 000 – 60 000] (*) EUR/MW godišnje te tri uvjeta povezana sa zemljopisnom lokacijom projekta, odnosno: ii. dodatnog troška prijenosa plina u iznosu od [20 000 – 40 000] EUR/MW godišnje, iii. dodatnog troška priključivanja u iznosu od 6 000 EUR/MW godišnje te iv. dodatnog troška provođenja posebnih okolišnih mjera u iznosu od 2 000 EUR/MW godišnje.

(23) Vrijednost kapaciteta odgovara iznosu pokrivenom dodatnim troškom povezanim s predviđenim datumom puštanja postrojenja u pogon. Kandidati su taj dodatni trošak izračunali kao razliku prihoda od prodaje energije na tržištu i troškova brzog puštanja elektrane u pogon. CRE primjećuje da: „uzimajući u obzir trenutačne uvjete na tržištu te stanje potražnje za električnom energijom, korištenje kombinirane elektrane na plin nije ekonomski isplativa. Ta će centrala postati isplativa tek kroz nekoliko godina. Stoga kandidat trpi gubitak zbog prijevremenog puštanja postrojenja u pogon, za koji se smatra da je obuhvaćen tim elementom premije”.

(24) Potrebno je izgraditi novi plinovod duljine 111 km za opskrbu elektrane. Procijenjeni trošak projekta iznosi otprilike 100 milijuna EUR koje će pretfinancirati GRTgaz (francusko poduzeće osnovano 2005. za upravljanje sustavom prijenosa plina u Francuskoj). CEB će pridonijeti isplativosti elektrane plaćanjem tarife prijenosa plina.

(25) Zakonom br. 2010-1488 od 7. prosinca 2010. o novoj organizaciji tržišta električnom energijom („NOME”) uveden je mehanizam kapaciteta u cilju jamčenja sigurnosti opskrbe električnom energijom u Francuskoj ([8]). Postrojenje odabrano postupkom poziva na podnošenje ponuda u Bretanji trebalo bi sudjelovati u nacionalnom mehanizmu kapaciteta. Naknada koja će se elektrani isplatiti za taj mehanizam u tom će se slučaju odbiti od premije isplaćene u okviru poziva na podnošenje ponuda.

2.4. **Trajanje**

(26) Premija se dodjeljuje dvadeset godina od datuma puštanja postrojenja u pogon.

2.5. **Korisnik/Korisnici**

(27) Na temelju savjeta CRE-a ministar energetike odabrao je projekt u općini Landivisiau koji provodi Compagnie Electrique de Bretagne („CEB”), konzorcij Direct Energie – Siemens.

(28) Odabrani ponuditelj mali je proizvođač na tržištu francuske proizvodnje i ne posjeduje drugo konvencionalno postrojenje u Bretanji.

(29) Zajamčena snaga postrojenja koju nudi CEB iznosi 422 MW. Odabrani ponuditelj bio je obvezan svoje postrojenje za proizvodnju električne energije pustiti u pogon najkasnije […]. Francuska nadležna tijela u bilješci od 5. listopada 2016. navela su kašnjenje projekta. Novi datum puštanja postrojenja u pogon predviđen je za […].

(30) Prema podacima koje je komisiji CRE dostavio odabrani ponuditelj, ponuditelj nije koristio i trenutačno ne koristi niti jednu drugu potporu koja bi se mogla pridodati potpori dodijeljenoj u okviru poziva na podnošenje ponuda. Nadalje, naknada koja bi elektrani eventualno bila isplaćena na budućem tržištu kapaciteta odbit će se od premije isplaćene u okviru poziva na podnošenje ponuda.

2.6. **Poslovni plan koji je dostavio CEB**

(31) CEB je francuskim nadležnim tijelima kao popratnu dokumentaciju ponudi dostavio poslovni plan. U planu se navodi interna stopa prinosa nakon obračunatog poreza od [5 – 10] %. Glavne pretpostavke isplativosti jesu: fond sati korištenja od [3 000 – 6 500] sati godišnje; početno ulaganje od [400 – 500] milijuna EUR. Prihodi se s jedne strane temelje na premiji od […] EUR/MW godišnje, a s druge strane na neto naknadi isplaćenoj na temelju *tolling* ugovora čija je prosječna vrijednost […] EUR godišnje.

(*) Povjerljiva informacija.
([8]) Europska komisija odobrila je francuski projekt mehanizma kapaciteta 8. studenoga 2016. pod brojem SA.39621.

(32) *Tolling* ugovor jest ugovor iz privatnog prava zaključen između CEB-a i *tollera* (druga ugovorna strana, na primjer EDF) kojim se određuje fiksna količina električne energije koju će otkupiti druga ugovorna strana. Prihodi nastali na temelju *tolling* ugovora određuju se prema uvjetima poslovnog plana koje bi CEB trebao ispuniti u trenutku poziva na podnošenje ponuda. Iznos *tolling* naknade procjenjuje se na temelju stohastičkog predviđanja. Pretpostavke tog ugovora temelje se tome da *toller* na tržištu prodaje energiju proizvedenu u elektrani za početni iznos od […] milijuna EUR godišnje u razdoblju između ožujka 2017. i listopada 2036. Naknada dodijeljena CEB-u u okviru *tolling* ugovora podvrgnuta je analizi osjetljivosti. Za ažuriranje premije za kapacitet primjenjuje se pokazatelj paušalne naknade.

(33) Naknadom dodijeljenom u okviru *tolling* ugovora nadoknađuje se trošak pretvorbe plina u električnu energiju i trošak korištenja postrojenja. Naknada uključuje i varijabilnu komponentu kojom se pokrivaju troškovi dobave, rada i održavanja pogona. Nadalje, naknada sadržava i fiksnu komponentu čiji je cilj pokrivanje fiksnih troškova korištenja te troškove financiranja i amortizacije. *Tolling* naknada sastoji se od indeksirane i neindeksirane komponente. Indeksirana komponenta namijenjena je pokrivanju fiksnih troškova funkcioniranja. Neindeksirana komponenta namijenjena je pokrivanju troškova infrastrukture poput troškova financiranja projekta ili amortizacije provedenih ulaganja. S obzirom na postojanje *tolling* ugovora, za kupnju plina nije napravljen model. Poslovnim planom izravno je obuhvaćena prosječna operativna marža predviđena tijekom trajanja projekta.

(34) Nadalje, poslovnim planom predviđa se i ažuriranje ugovornih pretpostavki tijekom trajanja projekta: indeks troškova rada, indeks proizvodne cijene, konačni trošak priključka na mrežu. To se ažuriranje obrazlaže trajanjem poslovnog plana od [15 – 20] godina. Premija za kapacitete, koja se također ažurira, dodjeljuje se operateru kako bi mogao isplatiti svoje ulaganje. Ta premija ovisi o stvarnoj raspoloživosti elektrane. Fiksna premija ovisi o koeficijentu raspoloživosti elektrane. Osim uravnoteženja, poslovnim planom nije predviđeno sudjelovanje u mehanizmu kapaciteta. Ako dođe do sudjelovanja u mehanizmu kapaciteta, iznos naknade za sudjelovanje odbit će se od iznosa premije.

(35) Fiksni trošak prijenosa plina procjenjuje se na [10 – 20] milijuna EUR godišnje.

(36) Varijabilni trošak korištenja i održavanja izračunava se kao umnožak varijabilnih troškova korištenja i ekvivalentnog broja sati korištenja. Troškove korištenja i održavanja *toller* plaća CEB-u.

(37) Analiza osjetljivosti provedena je i na drugim ugovornim pretpostavkama poput inflacije i troškova plaća.

(38) CEB pokriva troškove priključka na mrežu iako ga obavljaju RTE i GRTgaz. Ti troškovi priključka procijenjeni su na [30 – 40] milijuna EUR i [20 – 30] milijuna EUR.

(39) Prema predmetnim pretpostavkama, na kraju provedbe poslovnog plana troškovi preprodaje postojeće opreme nadoknadit će se troškovima za stavljanje izvan pogona tako da će konačna vrijednost postrojenja biti jednaka nuli.

(40) Prihod od prilagodbe uzet je u obzir. Francuska nadležna tijela opisala su pretpostavke za vrednovanje ([9]). Taj prihod čini manje od 1,5 % ukupnog očekivanog prihoda.

(41) Francuska je u bilješci od 5. listopada 2016. navela da bi izgradnja mogla početi […], a pokretanje pogona […].

3. OPIS RAZLOGA KOJI SU DOVELI DO POKRETANJA POSTUPKA

3.1. **Analiza postojanja potpore**

(42) Komisija je procijenila da je kriterij pripisivosti naveden u članku 107. UFEU-a ispunjen. U predmetnom je slučaju mjera s jedne strane pripisiva državi članici s obzirom na to da je obavijest o pozivu na podnošenje ponuda objavio ministar energetike koji je i odabrao projekt. S druge strane, naknada isplaćena odabranom podnositelju ponude utjecat će na maloprodajnu cijenu putem pristojbe CSPE (Contribution au Service Public de

([9]) Bilješka francuskih nadležnih tijela od 5. listopada 2016.

l'Électricité). Komisija je u odluci Državna potpora SA.36511 (2014/C) zaključila da je pristojba CSPE državno sredstvo jer se radi o„pristojbi koju je nametnula država, koju prikuplja i kojom upravlja tijelo koje određuje država u cilju upravljanja sustavom potpora prema pravilima koje je odredila država" ([10]).

(43) U pogledu postojanja prednosti za poduzeća francuska nadležna tijela smatraju da taj kriterij nije ispunjen jer poziv na podnošenje ponuda ispunjava sve kriterije iz predmeta *Altmark* ([11]).

(44) Međutim, Komisija je procijenila da kriteriji iz sudske prakse predmeta *Altmark* nisu ispunjeni. Da se javna usluga ne bi smatrala državnom potporom, istodobno moraju biti ispunjena četiri sljedeća kriterija: i. poduzetniku koji prima naknadu mora biti povjereno ispunjavanje obveza javnih usluga i te usluge moraju biti jasno utvrđene, ii. parametri za nepristrano i transparentno izračunavanje iznosa naknade moraju biti unaprijed određeni, iii. naknada ne smije premašivati iznose potrebne za pokrivanje svih ili dijela troškova pretrpljenih tijekom ispunjavanja obveza javnih usluga, uzimajući u obzir mjerodavne prihode i razumnu dobit te iv. ako poduzetnik koji bi morao izvršavati obveze javnih usluga nije odabran u skladu s postupkom javne nabave, visina naknade mora se odrediti na temelju analize troškova koji bi pri izvršavanju tih obveza nastali u tipičnom poduzetniku uzimajući u obzir mjerodavne prihode i razumnu dobit od izvršavanja tih obveza. Komisija smatra da je drugi kriterij ispunjen, no izražava sljedeće sumnje o trima sljedećim kriterijima:

(1) U pogledu prvog kriterija (postojanje usluga od općeg gospodarskog interesa i jasno definirane obveze) Komisija je izrazila sumnje u činjenicu da se izgradnja i korištenje elektrane u Landivisiau može smatrati uslugom od javnog gospodarskog interesa ponajprije zbog nedostatka prijavljenih elemenata koji bi ukazali na problem u pouzdanosti opskrbe električnom energijom u Bretanji u prošlosti te zbog nemogućnosti država članica da specifične obveze javnih usluga pripoje postojećim uslugama koje poduzeća pružaju u uobičajenim tržišnim uvjetima i na zadovoljavajući način prema uvjetima sukladnima s općim interesom: u ovom slučaju, poduzeća koja posluju u uobičajenim tržišnim uvjetima mogla su pružiti kapacitet potreban za pouzdanost opskrbe električnom energijom u Bretanji da francuskim zakonodavstvom nije onemogućeno da se cijenom električne energije pošalju poticajna poruka za ulaganje u kapacitete u regiji. Treće, mjera je diskriminirajuća u pogledu drugih tehnologija jer se odnosi samo na kombiniranu elektranu na plin. Stoga mjera nije neutralna s tehnološkog stajališta ([12]). Četvrto, mjera nije proporcionalna jer francuska nadležna tijela nisu detaljnom analizom potreba za dodatnim kapacitetom u regiji potvrdila potrebu za proizvodnim pogonom od 450 MW ([13]). Naposljetku, poziv na podnošenje ponuda dugoročno gledano može pogoršati problem pouzdanosti opskrbe: prije svega, zatvaranjem tržišta električne energije za ulaganja koja ne koriste državne potpore, zatim ne bavеći se strukturnim problemom *missing money* ([14]) (nedostajući novac) za proizvođača te smanjenjem mogućnosti razvoja drugih tehnologija.

(2) U pogledu trećeg kriterija (prekomjerna naknada) Komisija je izrazila sumnje u nepostojanje prekomjernih naknada zbog nepostojanja mehanizma povrata prema budućim uvjetima tržišta s jedne strane te uvjeta poziva na podnošenje ponuda koji ne jamče da neće doći do prekomjerne naknade s druge strane.

(3) U pogledu četvrtog kriterija (odabir pružatelja usluga prema kriteriju najniže cijene) Komisija sumnja da je pozivom na podnošenje ponuda omogućen izbor kandidata koji bi pružio usluge po najnižoj cijeni za zajednicu zbog izrazito ograničavajućih kriterija za pravilan odabir pružatelja usluga: odabir kombinirane

([10]) Odluka Komisije C (2014) 1315 završna verzija od 27. ožujka 2014., predmet SA. 36511 (2014/C) (prethodno 2013/NN) – Francuska, Mehanizam potpore za energiju iz obnovljivih izbora i ograničenje pristojbe CSPE.
([11]) Sud Europske unije, 24. srpnja 2003., *Altmark Trans GmbH* i *Regierungspräsidium Magdeburg* protiv *Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, predmet C-280/00.
([12]) Kako je navedeno u članku 3. stavku 2. Direktive 2009/72/EZ.
([13]) Članak 3. stavak 2. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).
([14]) Situacija u kojoj se tržište ne povećava unatoč prevelikoj potražnji u odnosu na raspoloživi kapacitet.

elektrane na plin kao jedine prihvatljive tehnologije čija cijena nije nužno i najniža, iznos premije ponderirane u visini od 45 %, pretjerano ograničeno zemljopisno područje, kriteriji odabira koji se odnose na drugi dio PEB-a, poput okolišnih kriterija, i koji ne mogu pridonijeti izboru ponude po najnižoj cijeni za zajednicu.

(45) Zbog sumnji koje je izrazila o tome ispunjava li mjera uvjete iz predmeta *Altmark*, Komisija je u preliminarnoj analizi procijenila da je mjera mogla staviti odabranog ponuditelja u povlašteni položaj jer je selektivno odabrano samo jedno poduzeće, odnosno CEB.

(46) U pogledu učinka na tržišno natjecanje i trgovinu Komisija procjenjuje da bi mjera mogla utjecati na trgovinu i tržišno natjecanje ako odabrani ponuditelj korištenjem povlaštene mjere konkurira drugim načinima proizvodnje električne energije i drugim dobavljačima kapaciteta na tržištima otvorenima tržišnom natjecanju (tržište prodaje električne energije, mehanizam prilagodbe).

3.2. **Analiza spojivosti**

3.2.1. *Podsjetnik na pravni okvir*

(47) Komisija je u odluci o pokretanju postupka navela da bi mjeru trebalo promatrati u skladu s člankom 107. UFEU-a pod pretpostavkom da su njezine sumnje povezane s ispunjenošću svih kriterija iz predmeta *Altmark* potvrđene. Mjeru bi stoga trebalo analizirati prema Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša iz 2014. („LDAEE") ([15]), u kojima se utvrđuju uvjeti prema kojima se potpore za energiju mogu smatrati spojivima s unutarnjim tržištem na temelju članka 107. UFEU-a.

(48) Podredno, Komisija je navela da će se, ako sumnje izražene u vezi s definiranjem obveza javnih usluga ne budu potvrđene, provjeriti spojivost s obzirom na Komunikaciju Komisije o smjernicama Europske unije primjenjivima na državne potpore dodijeljene u obliku naknada za obavljanje javnih usluga (2011.).

3.2.2. *Procjena spojivosti*

(49) U pogledu cilja od zajedničkog interesa Komisija je izrazila sumnje u činjenicu da mjera pridonosi zajedničkom cilju pouzdanosti opskrbe električnom energijom: S jedne strane, čini se da cilj mjere nije jasno definiran (opći nedostatak kapaciteta, vršna potrošnja), a s druge strane, mjerom se ne bi mogle srednjoročno ispraviti nepravilnosti zakonodavstva i tržišta koje trenutačno onemogućavaju postizanje zadovoljavajuće razine ulaganja u Bretanji.

(50) Nužnost mjere nije dovoljno dokazana bez zadovoljavajuće kvantifikacije nedostatka kapaciteta na sezonskom vrhuncu ili u razdoblju vršne potrošnje. Nadalje, nužnost mjere može biti dovedena u pitanje i mogućnošću uvođenja prikladnih lokalnih cijena koje bi slale cjenovne signale kojima bi se ulaganja potaknula i bez dodjele potpore.

(51) Komisija nije uvjerena da je mjera prikladna. S jedne strane, čini se da francuska nadležna tijela nisu dovoljno proučila alternativne mjere (podjela tarifne zone, pametna brojila, jačanje distribucijske električne mreže). S druge strane, sumnje je potaknula i ograničenost mjere koja se odnosi na vrstu dobavljača kapaciteta koji mogu sudjelovati u podnošenju ponuda (podnošenje ponuda ograničeno je na samo jednu vrstu tehnologije, odnosno na kombinirane elektrane na plin.) Naposljetku, mjerom se ne potiče ograničenje potražnje.

(52) Komisija je izrazila sumnje i u pogledu proporcionalnosti: ograničenost poziva na podnošenje ponuda mogla bi spriječiti u sudjelovanju konkurente čijim bi se sudjelovanjem moglo omogućiti smanjenje iznosa potpore. Nadalje, mjerom se ne predviđa mehanizam povrata u slučaju neočekivane dobiti.

(53) Komisija je na kraju izrazila sumnje u to mogu li se mjerom spriječiti negativni i neželjeni učinci na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama. Prvo, mjera nije neutralna s tehnološkog stajališta. Naime, nije otvorena drugim mjerama za rješavanje prikladnosti kapaciteta, kao što su ograničenja, interkonekcija,

([15]) Smjernice o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za razdoblje 2014. – 2020. (SL C 200. 28.6.2014., str. 1.)

skladištenje, ali i druge tehnologije (plinske turbine). Drugo, uzimajući u obzir da Direct Energie može prodavati proizvedenu energiju EDF-u po diskontnoj stopi od 5 % umjesto da je sama prodaje, Komisija sumnja da bi se mjerom ojačao položaj EDF-a na tržištu opskrbe električnom energijom.

4. **PRIMJEDBE ZAINTERESIRANIH STRANA**

(54) Tijekom razdoblja konzultacija Komisija je, osim od Francuske, zaprimila još 58 odgovora zainteresiranih strana u odnosu na odluku o pokretanju postupka. Ti su odgovori grupirani po temama navedenima u nastavku. Odgovori će biti razmotreni tijekom ocjene mjere.

4.1. **Analiza spojivosti**

4.1.1. *Zajednički interes*

(55) Trideset i devet zainteresiranih strana smatra da su francuska nadležna tijela precijenila rizik od prekida opskrbe električnom energijom. Naime, čak i tijekom iznimnog vala hladnoće 2012. nije došlo do prekida opskrbe električnom energijom. Mogući prekidi u opskrbi električnom energijom bili su izazvani vanjskim čimbenicima, koji nisu povezani s radom mreže (poput pada drveća). Tijekom posljednjeg ozbiljnog prekida opskrbe koji je u Francuskoj zabilježen 1978. tri četvrtine države na nekoliko je sati ostalo bez električne energije, no ta se situacija nikada nije ponovila jer je RTE poduzeo potrebne mjere kako se sličan slučaj ne bi ponovio.

(56) S druge strane, ostale primjedbe zainteresiranih strana naglašavaju sukladnost mjere s ciljem od zajedničkog interesa. Dvadesetak zainteresiranih strana smatra da pouzdanost opskrbe električnom energijom u Bretanji nije učinkovita. Uz specifičan zemljopisni položaj Bretanje, koja se nalazi na kraju voda, slaba je i lokalna proizvodnja električne energije koja pokriva samo 13,3 % potrošnje ([16]). Proizvodnim postrojenjima u Bretanji nedostaju bazne elektrane koje bi samostalno zadovoljile potražnju, što opravdava izgradnju kombinirane elektrane na plin. Naime, iako je u regiji proizvodnja energije iz obnovljivih izvora u porastu, zbog nestalnosti izvora potrebno je postaviti baznu elektranu koja bi nadoknadila njihovu eventualnu nedostatnost tijekom razdoblja vršne potrošnje.

4.1.2. *Nužnost mjere*

4.1.2.1. Jačanje mreže

(57) Određene zainteresirane strane opravdavaju nedostatak nužnosti mjerom lošim projektiranjem sustava u regiji. Na vodovima od 225 kV u sjevernoj Bretanji postoje jaka zagušenja. Više zainteresiranih strana stoga smatra da će se budućom izgradnjom podzemnih električnih vodova napona 225 kV koji će povezivati trafostanice u općinama Calan (Morbihan), Mûr-de-Bretagne i Plaine-Haute (Côtes d'Armor) osigurati opskrba električnom energijom u Bretanji omogućavajući uvoz dodatnih 700 MW u Bretanju te olakšavajući distribuciju električne energije proizvedene u regionalnim postrojenjima za obnovljivu energije (na kopnu i na moru). Pokretanjem postrojenja predviđenim za studeni 2017. upotpunit će se električna mreža regije te osigurati održiva opskrba električnom energijom u sjevernoj i središnjoj Bretanji.

(58) Zainteresirane strane primjećuju da i druge francuske regije uvoze električnu energiju: l'Ile de France, Bourgogne-Franche-Comté te u manjoj mjeri Pays de la Loire i regija Provence – Alpes Côte d'Azur („PACA"). U tim su regijama provedena ulaganja u jačanje električne mreže, a ne u izgradnju novih elektrana. Na primjer, regija PACA izgradila je sigurnosnu mrežu koja se sastoji od tri podzemna električna voda od 225 kV zahvaljujući kojima ima učinkovitu i pouzdanu opskrbu električnom energijom kao i ostatak Francuske ([17]).

(59) Stoga više zainteresiranih strana predlaže rješenje „mreže": procjenjuju da bi se udvostručenjem voda Plaine Haute-Domloup na 400 kV ili jačanjem voda od 225 kV omogućilo povećanje kapaciteta prijenosa, a time i zadovoljavajuća razina uvoza električne energije koja bi osigurala pouzdanost opskrbe električnom energijom. Kod te druge mogućnosti ENGIE primjećuje da bi se udvostručenjem voda na 400 kV dobio dodatni prijenosni kapacitet daleko veći od potrebnoga, čak i dugoročno, što znači da ulaganja nisu opravdana. Stoga je jačanje voda od 225 kV prikladnije stvarnim potrebama, no uz to je potrebno i povećati duljinu mreže.

([16]) RTE, Bilanca električne energije za Bretanju, 2014.
([17]) Vidjeti: http://www.rte-france.com/fr/projet/filet-de-securite-paca-pour-une-securisation-electrique-durable-de-la-region.

4.1.2.2. Povećanje potražnje

(60) Više zainteresiranih strana smatra da zbog kretanja potražnje mjera nije potrebna da bi se osigurala pouzdanost opskrbe električnom energijom.

(1) Njihove se primjedbe ponajprije temelje na izvješću RTE-a iz 2014. prema kojem je toplinska osjetljivost u opadanju. Tako se u 2014. u Bretanji potrošnja povećala za 150 MW kada je temperatura pala za jedan stupanj. Prethodno je povećanje iznosilo 200 MW po stupnju temperaturnog sniženja.

(2) Šesnaest zainteresiranih strana predviđa smanjenje potražnje uvođenjem pametnih brojila i provođenjem inicijative Ecowatt. U okviru te inicijative, građani koji to žele mogu dobiti obavijest o tome kada postoji pritisak na mrežu kako bi mogli smanjiti potrošnju električne energije.

(3) Zainteresirane strane smatraju da bi poboljšanje energetskih svojstava zgrada trebalo dovesti do kretanja potražnje kojim bi se pojačana potražnja ograničila, što ukazuje na to da mjera nije nužna.

(61) Određene zainteresirane strane koje podupiru projekt opravdavaju nužnost mjere kojom bi se odgovorilo na očekivano povećanje potražnje pozivajući se na predviđeni demografski rast u Bretanji s kojim dolazi i snažna toplinska osjetljivost.

4.1.2.3. Povećanje proizvodnje

(62) Određene strane smatraju da kretanje proizvodnje nije razlog zbog kojeg je predmetna mjera potrebna.

(1) Protivnici projekta razmatraju prije svega činjenicu da su već provedena ulaganja u produljenje rada postrojenja Brennili i Dirion, čije je zatvaranje odgođeno s 2017. na 2023. Nadalje, pet zainteresiranih strana smatra da se razinom proizvodnje postojećih plinskih turbina pokrivaju razdoblja vršne potrošnje te izbjegava rizik od općeg pada napona (*blackout*). Deset zainteresiranih strana naglašava da se ta postrojenja kontinuirano nedovoljno koriste zbog čega je potpora za izgradnju nove proizvodne jedinice nepotrebna. Na primjer, udruženje Consommation, Logement et Cadre de Vie potvrđuje da su plinske turbine u Brennilisu i Diridonu u pogonu od samo nekoliko desetaka sati (otprilike 70 sati u 2012.) do nekoliko stotina sati (otprilike 265 sati u 2010.).

(2) Zatim, ENGIE smatra da bi plinska turbina proizvođača SPEM Pointe, koji ugovornom obvezom RTE-u dobavlja brze dodatne rezerve po cijeni od 25 000 EUR/MW godišnje, imala više prednosti u odnosu na novo postrojenje, poput niske cijene kupnje plinske turbine i već amortiziranih troškova spajanja na električnu mrežu. To poduzeće naglašava da premija koju je RTE odredio u okviru pozivā na podnošenje ponuda niža od godišnje premije od 40 000 000 EUR za projekt kombinirane elektrane na plin, odnosno 94 000 EUR/MW godišnje.

(3) Naposljetku, zainteresirane strane spominju mogućnost da bi regija mogla „uvoziti" električnu energiju. Naime, protivnici projekta smatraju da regija može potrebnu električnu energiju dobiti od susjednih regija, posebno iz plinske turbine u Cordemaisu.

(63) S druge strane, dvadeset zainteresiranih strana smatra da kretanje proizvodnje opravdava provođenje mjere. Pet zainteresiranih strana koje zagovaraju projekt spominje da su plinske turbine u Brenilisu i Diridonu jedina proizvodna postrojenja u Bretanji. Smatraju da je mjera tim potrebnija jer će te plinske turbine biti u pogonu najkasnije do 2023. Zbog njihova planiranog zatvaranja potrebno je na vrijeme pronaći alternativno rješenje. Tri zainteresirane strane koje podržavaju izgradnju kombinirane elektrane na plin podsjećaju da se radi zaštite okoliša plinske turbine zatvaraju najkasnije 2023. te da je to stoga samo kratkoročno rješenje koje ne može osigurati pouzdanost opskrbe električnom energijom u regiji.

4.1.3. *Prikladnost mjere*

(64) Više zainteresiranih strana smatra da mjera nije prikladna:

(1) Kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 61., protivnici projekta smatraju da je projekt prevelik s obzirom na stvarnu potrebu potrošnje u Bretanji. Vršna potrošnja u departmanu Finistère procjenjuje se na 200 MW u razdoblju 200 – 400 sati godišnje. Stoga bi projekt koji su osmislili država i Regionalno vijeće, odnosno 450 MW za više od 3 000 sati godišnje, bio predimenzioniran.

(2) Nadalje, prema analizama RTE-a ([18]) kojima se koriste određene zainteresirane strane koje se protive projektu, smanjenje stope porasta potražnje za električnom energijom obrazloženo je strukturnim uzrocima (usporavanje rasta stanovništva, učinak gospodarske krize i mjere energetske učinkovitosti). One smatraju da je PEB potrebno izmijeniti kako bi se ti elementi uzeli u obzir. Stopa vršne potrošnje donekle je stabilna od 2009., a 2014. čak je bila i smanjena. Nadalje, toplinska je osjetljivost u opadanju (kao što je objašnjeno u poglavlju 4.1.2.2.), što bi automatski trebalo smanjiti vršnu potrošnju. Ti su argumenti već razrađeni u uvodnoj izjavi 60. stavak 1.

(3) Na kraju, naglašavaju da bi se, dugoročno gledano, drugim projektima bolje riješio problem pouzdanosti opskrbe električnom energijom u Bretanji, poput projekta interkonekcije s Irskom ili izgradnje reverzibilne elektrane („STEP"). Prvi projektom omogućit će dugoročnu opskrbu električnom energijom u regiji, a odgovara i ciljevima unutarnjeg tržišta električne energije. Dvije strane smatraju projekt STEP u Guerdélanu rješenjem deficita energije tijekom vršne potrošnje.

(65) Strane koje zagovaraju projekt iznose sljedeće argumente:

(1) Prije svega, više zainteresiranih strana inzistira na odabiru kombinirane elektrane na plin kao proizvodnog postrojenja. Smatraju da bi takva jedinica pružila veću učinkovitost i stabilniju proizvodnju od postrojenja koja koriste obnovljive izvore energije. Većina smatra da takvo postrojenje pruža najbolji odnos učinkovitosti i utjacaja na okoliš.

(2) Iako neke zainteresirane strane podsjećaju na važnost razvoja kogeneracijskih postrojenja, njihov potencijal i dalje je ograničen (na 150 MW), pa bi trebalo izgraditi više proizvodnih postrojenja i postupke priključenja na mrežu. S druge strane, izgradnjom nove jedinice kombinirane elektrane na plin znatno bi se smanjila nužnost jačanja mreže (razlozi navedeni u uvodnoj izjavi 78. u nastavku).

(3) Nadalje, postojanjem brojnih terminala za ukapljeni prirodni plin u Francuskoj, a posebno izgradnjom novog terminala u Dunkerqueu, koja je potaknuta mogućnošću pruženom ulagačima da iznimno dobiju pristup na tržište, osigurava se pouzdanost opskrbe plinom koji je potreban za funkcioniranje elektrane. Stoga postoji ravnoteža između sadašnjih i budućih ulaganja.

4.1.4. *Poticajni učinak*

(66) U skladu s poglavljem 3.2.4. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša, mjera ima poticajni učinak ako potakne korisnika da promijeni svoje ponašanje kako bi poboljšao funkcioniranje energetskog tržišta. Do te promjene ponašanja ne bi došlo bez potpore.

(67) ENGIE smatra da je poticajni učinak mjere negativan. Premija stvara negativnu gospodarsku poruku na energetskom tržištu u Francuskoj jer potiče elektranu na proizvodnju koja je veća od stvarne potrebe tržišta te na taj način izbacuje druge sudionike s tržišta.

4.1.5. *Proporcionalnost*

(68) Više zainteresiranih strana naglasilo je nedostatak proporcionalnosti:

(1) Prije svega, kritiziraju razinu potpore za koju smatraju da je neproporcionalna te da može dovesti do prekomjerne dodjele potpore elektrani: kao prvo, projekt će biti isplativ nakon pet godina, dok će premija biti isplaćivana tijekom dvadeset godina. Drugo, Direct Energie bit će ovlašten prodavati električnu energiju na tržištu, ali taj dodatni prihod nije uzet u obzir tijekom izrade poziva na podnošenje ponuda. Treće, u istraživanju koje je proveo ENGIE naglašava se potpuna neproporcionalnost fiksne premije koju traži CEB. Naime, financijska potpora u iznosu od 20 milijuna EUR tijekom 20 godina bila bi dovoljna da osigura isplativost kombinirane elektrane na plin. Premija za kapacitet (bez priključenja na plinsku i električnu mrežu) koju bi primila elektrana Landivisiau iznosi 73 000 EUR/MW godišnje, stoga Landivisiau koristi potporu od 31 milijuna EUR godišnje tijekom 20 godina, što je više od potrebnih 20 milijuna EUR godišnje.

(2) Nadalje, više zainteresiranih strana osporava način financiranja putem pristojbe za javne usluge opskrbe električnom energijom (Contribution au Service Public de l'Electricite, CSPE), koju smatraju nezakonitom. Naime, francuska nadležna tijela predviđaju da će se naknada isplaćena odabranom ponuditelju odraziti na maloprodajnu cijenu električne energije putem pristojbe CSPE. Više zainteresiranih strana financiranje putem

([18]) RTE, Bilanca električne energije za Bretanju, 2014.

pristojbe CSPE smatra nezakonitim. Smatraju da financiranje kombinirane elektrane na plin nije jedan od ciljeva pristojbe CSPE određene zakonom br. 2003-8 od 3. siječnja 2003., posebno zato što pristojba CSPE teži promicanju obnovljive energije, što isključuje elektranu koja je predmet mjere.

(69) Nadalje, ENGIE naglašava da projekt u Landivisiau koristi premiju za priključivanje na plinsku mrežu u iznosu između 40 000 EUR2018/MW godišnje i 50 000 EUR2018/MW godišnje koja bi trebala nadomjestiti prethodno ulaganje u jačanje plinskog voda u iznosu od 100 milijuna EUR. Ta naknada navodno dovodi do interne stope povrata projekta između 9,8 % (za 40 000 EUR/MW godišnje bez inflacije tarife) i 16,5 % (za 50 000 EUR/MW godišnje s inflacijom tarife). ENGIE smatra da je ta razina naknade previsoka u usporedbi s jako slabim rizikom za CEB jer je premija za priključenje plina prihod koji jamči francuska država bez ikakvog drugog rizika osim raspoloživosti kombinirane elektrane na plin u Landivisiau. Za usporedbu, u okviru poziva na podnošenje ponuda za postrojenja za vjetroelektrane na moru u kontinentalnoj Francuskoj, rentabilnost priključka RTE-a ne smije prijeći razinu rentabilnosti prije oporezivanja od 7,25 % (odnosno stopu nakon oporezivanja od 5,5 %). Rentabilnost projekta u Landivisiau nakon poreza između 9,8 % i 16,5 % daleko prelazi te pragove ([19]). ENGIE smatra da je premija za priključak na plinsku mrežu od 23 000 EUR/MW godišnje bez inflacije dovoljna za jamčenje stope rentabilnosti prije oporezivanja od 7,25 %.

4.1.6. *Utjecaj na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama*

(70) Zainteresirane strane imaju dva gledišta u pogledu utjecaja mjere na tržišno natjecanje. S jedne se strane ne slažu se s učinkom potpore na postojeće tržišno natjecanje među proizvođačima, a s druge ne odobravaju tehnologije koje se primjenjuju nauštrb izvora energije koji manje zagađuju okoliš.

(71) U pogledu potencijalnog narušavanja tržišnog natjecanja ENGIE smatra da će potpora ojačati dominantan položaj EDF-a.

(72) Komisija je u odluci o pokretanju postupka navela da se Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša zahtijeva da se predviđenom mjerom potpore bespravno ne jača dominantan položaj glavnog operatera na tržištu. Komisija nadalje podsjeća da u Francuskoj „tržištima proizvodnje i opskrbe električnom energijom snažno dominira glavni operater EDF koji trenutačno kontrolira otprilike 85 % maloprodajnog tržišta i više od 90 % tržišta proizvodnje električne energije" ([19]). Naime, isplatom dodatnog iznosa namijenjenog pokrivanju nedostatka rentabilnosti elektrane kombiniranog ciklusa u Francuskoj narušit će se tržišno natjecanje jer postoje postrojenja kombiniranog ciklusa koja ne primaju nikakve potpore. Ta bi isplata ujedno predstavljala i prepreku ulasku novih proizvođača na tržište koji bez nje ne bi mogli ući na tržište zbog troškova potrebnih za rad postrojenja za proizvodnju električne energije. Odgađanjem mogućih odluka o ulaganju u tržište električne energije, predviđenim pozivom na podnošenje ponuda neće se omogućiti učinkovito ispravljanje utvrđenih propusta na tržištu, nego će se prije svega ojačati dominantan položaj EDF-a, jedinog proizvođača koji može izbjeći zatvaranje svojih postrojenja unatoč nadolazećem neizbježnom smanjenju rentabilnosti. Nadalje, ENGIE smatra da se dominantan položaj EDF-a može samo ojačati opcijskim mehanizmom kupnje električne energije koji mu je nametnut. CEB će stoga morati prodavati proizvedenu električnu energiju glavnom operateru, a ne drugim operaterima na tržištu.

(73) Naprotiv, više zainteresiranih strana naglašava činjenicu da bi, kada bi mjeru koristio Direct Energie, drugi dobavljač s manjim udjelom tržišta, učinak mjere na tržišno natjecanje bio ograničen.

(74) U pogledu narušavajućeg učinka mjere na primijenjenu vrstu tehnologije, više zainteresiranih strana kritizira odabir tehnologije proveden u okviru poziva na podnošenje ponuda, čija je posljedica subvencioniranje proizvodnog postrojenja koje zagađuje okoliš, čime se šteti razvoju obnovljivih energija.

5. **KOMENTARI FRANCUSKE**

5.1. **Odgovor Francuske na odluku o pokretanju postupka**

(75) Odgovori francuskih nadležnih tijela na Odluku o pokretanju postupka od 17. prosinca 2016. odnose se na kvalifikaciju usluga od općeg gospodarskog interesa te na sukladnost mjere sa smjernicama o državnim potporama za energiju i okoliš.

([19]) Odluka Europske komisije od 13. studenoga 2015. o pokretanju postupka, SA. 40454 (2015/C) (prijašnji 2015/N), uvodna izjava (137).

5.1.1. *Kvalifikacija usluga od općeg gospodarskog interesa*

5.1.1.1. Prvi kriterij: svrha usluga od općeg gospodarskog interesa

(76) Francuska primjećuje da je ugroženost pouzdanosti opskrbe u Bretanji jasno utvrđena u izvješćima o nadzoru ravnoteže između ponude i potražnje te da ih je utvrdio operator sustava ([20]) u svojim predviđenim bilancama ravnoteže ponude i potražnje. Taj je rizik potvrđen unatoč razlikama između istraživanja o stvarnim razinama i stvarnog stanja.

(77) Francuska nadležna tijela smatraju da u Bretanji s jedne strane postoji velik deficit kapaciteta zbog kojeg se većina električne energije uvozi iz drugih regija. S druge strane, potrošnja električne energije u Bretanji raste znatno brže od francuske potrošnje zbog demografskog rasta, što uzrokuje jaču osjetljivost regionalne potrošnje tijekom vala hladnoće.

(78) Nadalje, zemljopisna konfiguracija bretonskog poluotoka ograničava mogućnosti električnih vodova, a francuska nadležna tijela smatraju da i oslabljuje održavanje napona mreže. Napon je jedan od glavnih parametara sigurnosti električnog sustava. Zbog prijenosa električne energije prema Bretanji na velikim udaljenostima (od doline i estuarija rijeke Loire) prijenos struje vodovima dovodi do pada napona koji je niži na kraju linije no na njezinu početku, što uzrokuje porast gubitka prijenosa i smanjenje kvalitete lokalnog vala.

(79) Nadalje, francuska nadležna tijela naglašavaju nedostatke koji utječu na odluke o korištenju i ulaganju te na tržište električne energije u Francuskoj i u Bretanji: nepostojanje sustava za mjerenje kojim bi se omogućilo upravljanje potrošnjom u realnom vremenu; nepostojanje različitih cjenovnih zona koje bi pokazale ograničenja sustava; nedovoljni cjenovni signali kojima bi se privatne ulagače potaknulo na diversifikaciju opskrbe električnom energijom; rizici koji mogu utjecati na uvjete financiranja privatnih ulagača. Nadalje, francuska nadležna tijela smatraju da se uvođenjem tržišne zone u Bretanji ne bi poštovali uobičajeni tržišni uvjeti jer ono ne bi dovelo do specifičnih cjenovnih signala za privatne ulagače u zonama s najvećim potrebama za naponom.

(80) Francuska naglašava da je obveza nediskriminacije ispunjena jer se, prema shvaćanju francuskih nadležnih tijela, ta obveza odnosi na poduzeća, a ne na tehnologije.

(81) U pogledu dimenzioniranja kapaciteta francuska nadležna tijela primjećuju da će deficit kapaciteta biti povećan predviđenim zatvaranjem plinskih turbina u Brennilisu i Diridonu (320 MW) te ograničenjem kapaciteta plinske turbine u Cordemaisu (1 400 MW u dva modula) radi zaštite okoliša. Deficit je procijenjen na 200 – 600 MW za razdoblje 2017. – 2020. Zatvaranje tih pogona očekuje se najkasnije do 2023.

(82) Francuska nadležna tijela smatraju da poziv na podnošenje ponuda neće utjecati na odluke o ulaganju koja se odnose na druge tehnologije jer se mjerom nadoknađuju samo specifični troškovi tehnologije koja se primjenjuje (jačanje plinske mreže) te uvjeti roka izgradnje, koji ne nastaju pri primjeni druge tehnologije.

(83) Zbog istih razloga Francuska naglašava da se pozivom na podnošenje ponuda ne pojačava „*missing money*" za druge kapacitete jer se nadoknađuju samo troškovi specifični za tehnologiju koja se primjenjuje (kombinirana elektrana na plin). Nadalje, zbog zatvaranja četiriju plinskih turbina 2023. učinak pokretanja nove kombinirane elektrane na plin u departmanu Landivisiau ograničit će učinak na „*missing money*".

(84) Suprotno navedenome u uvodnoj izjavi (76) odluke o pokretanju postupka, Francuska smatra da mjera nije diskriminirajuća. Priznaje da mjera nije tehnološki neutralna jer se pozivom na podnošenje ponuda nameće korištenje kombinirane elektrane na plin. Međutim, Francuska smatra da ispunjavanje obveze nediskriminacije navedene u Direktivi 2009/72/EZ ne podrazumijeva zabranu izbora tehnologije, posebno u okviru poziva na podnošenje ponuda za proizvodno postrojenje dokle god sva poduzeća imaju pristup toj tehnologiji.

(85) Naposljetku, ulaganjima u jačanje plinske mreže olakšalo bi se postavljanje dodatnih postrojenja na prirodni plin.

([20]) Predviđena bilanca RTE-a za 2013.

5.1.1.2. Treći i četvrti kriterij: proporcionalnost i odabir kandidata po najnižoj cijeni

(86) Prvo, francuska nadležna tijela smatraju da bi se uvođenjem mehanizma povrata smanjio očekivani prihod kandidata od prodaje električne energije na tržištu te bi oni automatski tražili višu premiju. Drugo, nadležna tijela naglašavaju da uzimajući u obzir snažnu povezanost proizvoda i troškova plina kod kombinirane elektrane na plin, interna stopa povrata nije fleksibilna prema fluktuaciji troškova poslovanja. Francuska nadležna tijela na kraju ističu praktične razloge: teško bi bilo naknadno uvesti taj mehanizam te bi njegovo uvođenje moglo stvoriti pravnu nesigurnost.

(87) Drugo, francuska nadležna tijela procjenjuju da je broj prihvatljivih postrojenja koja mogu primiti kandidate bio dovoljno velik da nijedan kandidat ne bude isključen. Prihvatljivo područje procjenjuje se na 2 000 km^2 – 4 000 km^2 slobodnog terena, dok je za gradnju kombinirane elektrane na plin potrebno 15 hektara. Kandidati su mogli odabrati i druge lokacije tražeći izmjenu Lokalnog prostornog plana u rokovima sukladnima s onima određenima u pozivu na podnošenje ponuda. Stoga francuska nadležna tijela smatraju da niti jedan kandidat nije bio onemogućen javiti se na poziv zbog nedostatka zemljišta.

(88) Francuska relativizira ulogu okolišnih kriterija u odabiru kandidata raznolikošću mogućih mjera koje bi kandidat mogao provesti kako bi dobio zadovoljavajuću ocjenu okolišnog kriterija. Nadalje, nadležna tijela navode da su sve tri kandidature podnesene Komisiji za regulaciju energije dobile jednake ocjene za okolišni kriterij.

(89) U pogledu potencijalne diskriminirajuće naravi odabira tehnologije francuska nadležna tijela navode da je ta tehnologija prisutna i dostupna diljem Europe. Francuska nadležna tijela zatim naglašavaju da s obzirom na bliskost razmatranih tehnologija (plinska turbina otvorenog ciklusa ([21]), kombinirana elektrana na plin, plinska turbina), niti jedan kandidat nije izričito specijaliziran za tehnologiju na plin, pa da bi se mogao smatrati diskriminiranim predmetnom mjerom. Stoga tehnološka neutralnost nije upitna.

5.1.2. *Sukladnost sa smjernicama*

5.1.2.1. Zajednički interes

(90) Francuska nadležna tijela podsjećaju da je cilj mjere osigurati opskrbu električnom energijom u Bretanji na dvjema razinama: s jedne strane osigurati ravnotežu između ponude i potražnje te s druge strane jamčiti održavanje napona na električnoj mreži.

(91) Francuska nadležna tijela navode da će se ravnoteža između ponude i potražnje osigurati mjerom kojom će se povećati proizvodni kapacitet koji će se aktivirati tijekom razdoblja vršne potrošnje, i to posebno na zapadu regije (prikladnost ponude potražnji jalove snage).

(92) Naposljetku, francuska nadležna tijela primjećuju da činjenica da u prošlosti nije zabilježen prekid opskrbe električnom energijom ne znači da ne bi trebalo poduzeti mjere protiv potencijalnih i identificiranih prijetnji.

5.1.2.2. Nužnost

(93) Francuska nadležna tijela opravdavaju nužnost mjere prije svega kvantitativnim elementima. U slučaju zatvaranja plinske turbine u Brennelisu i Dirinonu te modula na gorivo u postrojenju u Cordemais, preostali deficit bio bi između 200 MW i 600 MW godišnje u razdoblju 2017. – 2020. Te će elektrane biti zatvorene najkasnije 2023.

(94) Drugo, Francuska opravdava nužnost mjere nedostacima tržišta, posebno nedostatkom ulaganja u Bretanji unatoč postojanju potreba zajednice.

(95) Treće, francuska nadležna tijela smatraju da nije potrebno stvoriti bretonsku cjenovnu zonu. Ponajprije, ako bi ta zona obuhvaćala cijelu Bretanju, ne bi bilo moguće ostvariti cilj održavanja napona unutar same zone. Nadalje, ako bi bila ograničena na zapad Bretanje zbog nepostojanja zagušenja u prijenosnom sustavu prema ostatku Bretanje, ne bi došlo do odgovarajućih signalnih cijena za poticanje ulaganja. Naime, Francuska smatra da ta zona ima ograničenu privlačnost jer je premalena da bi privukla male dobavljače. Nije sigurno da bi zbog rijetkih slučajeva zagušenja mreže cjenovna zona prikazivala stvarnu vrijednost proizvodnih sredstava u Bretanji i dovela do ulaganja u proizvodnju. Nadalje, nije sigurno da bi ulaganje bilo provedeno po najnižoj cijeni za zajednicu u odnosu na jednokratan poziv na podnošenje ponuda. Naposljetku, francuska nadležna tijela naglašavaju

([21]) Open cycle gas turbine (OCG): plinska turbina otvorenog ciklusa.

troškove povezane s uspostavljanjem cjenovne zone specifične za Bretanju: potrebne prilagodbe na veleprodajnim tržištima, dodjela prva na prijevoz te izjednačavanje tarifa ([22]) kako potrošači u Bretanji ne bi bili dovedeni u nepogodan položaj. Rokovi za uspostavljanje zone možda neće odgovarati kratkoročnim potrebama uspostavljanja sigurne opskrbe električnom energijom u bretonskom sustavu.

(96) Četvrto, francuska nadležna tijela primjećuju da je bretonska proizvodnja zahvaljujući vjetroelektranama uglavnom obnovljiva. Upravljanje nepostojanim izvorima energije sve je veći izazov u Bretanji, kojoj su sve potrebnija fleksibilna postrojenja poput kombinirane elektrane na plin u departmanu Landivisiau.

(97) Peto, izgradnja proizvodnog postrojenja u Bretanji mogla bi biti korisna svim francuskim potrošačima i izvan razdoblja zagušenja mreža, ograničavajući rizik od pada napona i pridonoseći smanjenju gubitaka te općenito poboljšavajući razinu adekvatnosti kapaciteta.

(98) Šesto, Francuska smatra da je nužnost mjere opravdana jer bi trebalo izbjeći pad napona u cijeloj Bretanji, što ne bi bilo moguće samo postavljanjem električnih vodova.

(99) Naposljetku, francuska nadležna tijela naglašavaju da će s obzirom na zatvaranje plinske turbine u Brennilisu i Dirinonu variranje toplinskog kapaciteta u regiji oslabjeti za 100 MW. U tom kontekstu učinak na „*missing money*" bit će slab.

5.1.2.3. Prikladnost

(100) U pogledu naknade francuska nadležna tijela smatraju da je prikladna, jer se radi o naknadi za kapacitet, te da ne potiče proizvodnju.

(101) Podjela tarifne zone nije primjerena, pogotovo ne za održavanje napona, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 95.

(102) Francuska nadležna tijela ne osporavaju da je prijavljena mjera selektivna, međutim, smatraju da, s jedne strane, odabrana tehnologija može najbolje zadovoljiti utvrđenu potrebu te da stoga može biti odabrana putem tehnološki neutralnog poziva na podnošenje ponuda. S druge strane, mjerom se neće nadoknaditi ujednačen i nepristran razvoj svih tehnologija potrebnih za osiguranje pouzdanosti opskrbe električnom energijom, uključujući ograničavanje, interkonekciju i skladištenje.

(103) Nadalje, Francuska smatra da je snaga od 450 MW opravdana kriterijem nedostatka kapaciteta tijekom razdoblja vršne potrošnje (na primjer, predviđanja RTE-a za 2012.)

(104) Prikladnost tehnologije dokazana je i tehničkim karakteristikama koje su potrebne za zadovoljavanje specifičnih potreba: rok za mobilizaciju od najviše petnaest sati (kada je postrojenje izvan pogona) odnosno dva sata (kada je postrojenje u pogonu); minimalno trajanje ponude za prilagodbu od najviše tri sata (u pogonu) odnosno osam sati (izvan pogona). Nema ograničenja maksimalnog trajanja za aktivaciju ponuda za prilagodbu. Francuska nadležna tijela naglašavaju da druge tehnologije (otvoreni ciklus, plinske turbine) i ograničenja ne mogu na zadovoljavajući način ispuniti tehničke zahtjeve.

(105) Francuska nadležna tijela smatraju da se Francuskoj ne može predbaciti što u okviru poziva na podnošenje ponuda nije razmotrila i druge tehnologije osim kombinirane elektrane na plin ([23]). Francuska nadležna tijela pozivaju se na članak 194. UFEU-a u kojem se navodi da mjere koje provodi Europska unija ne mogu utjecati na pravo države članice da utvrđuje uvjete za opću strukturu svoje opskrbe energijom: izbor elektrane na plin u nacionalnoj je nadležnosti i ne može biti razlog nesukladnosti mjere.

([22]) Izjednačavanje cijena predstavlja instrument kojim se osiguravaju jednake cijene na cjelokupnom području.
([23]) Uvodna izjava 6. odgovora francuskih nadležnih tijela od 17. prosinca 2015.

(106) U pogledu ograničenja francuska nadležna tijela smatraju da je jedan od ciljeva mjere održavanje lokalnog napona koji se može osigurati samo lokalnom dobavom električne energije za koju nisu dovoljni kapaciteti ograničenja.

(107) Ostale tehnologije mogle su biti odabrane samo uz višu premiju.

(108) Odabir kombinirane elektrane na plin opravdan je većim brojem sati korištenja u cilju održavanja razine napona. Plinske turbine konkurentne su samo otprilike sto sati. Primjena te tehnologije opravdava se i potrebom za opskrbom plinom: za plinsku turbinu potrebno je 50 % više plina. Trošak plinske turbine otvorenog ciklusa zasigurno je manji od troška kombinirane elektrane na plin, no visoki troškovi opskrbe plinom opravdavaju korištenje opreme s boljom učinkovitošću.

(109) Tehnologija ograničenja nije sukladna s potrebom rada od nekoliko tisuća sati. Ta tehnologija ne omogućava ni zadovoljenje potrebe za proizvodnjom. Isto vrijedi i za proizvodne jedinice obnovljive energije jer se zbog njihove nepostojanosti ne može „upravljati" proizvodnjom. Decentralizirane tehnologije skladištenja imaju previsoke troškove ulaganja da bi konkurirale kombiniranoj elektrani na plin. Jednako tako, nova interkonekcija ne može konkurirati tehnologiji kombinirane elektrane na plin zbog problema održavanja napona.

(110) Nadalje, solarne elektrane i vjetroelektrane pretjerano su nepostojane da bi mogle pružiti dostupnost po konkurentnoj cijeni. Postojeći hidraulički kapaciteti također su nepostojani. Postojeći kapaciteti obnovljive toplinske proizvodnje već primaju javnu potporu i ne bi se mogli prijaviti na poziv na podnošenje ponuda. Za toplinske kapacitete na fosilna goriva potrebna su znatna ulaganja do 2023. Francuska nadležna tijela smatraju da se navedenim argumentima naglašava prikladnost odabrane mjere.

5.1.2.4. Proporcionalnost

(111) Francuska naglašava da je rentabilnost projekta mjerena internom stopom povrata od [5 – 10] % niska u usporedbi s onom koju ulagači zahtijevaju za tu vrstu projekta.

(112) U tom pogledu francuska nadležna tijela ukazuju da je kasno za uvođenje mehanizma povrata te da bi se njegovim uvođenjem smanjili prihodi i povisila premija, što bi neutraliziralo njegov učinak na isplativost projekta.

(113) Zbog tih razloga Francuska smatra da je predmetna mjera proporcionalna.

5.1.2.5. Narušavanje tržišnog natjecanja

(114) Francuska smatra da se mjerom ne umanjuje poticanje ulaganja u interkonekcijske kapacitete, posebno između Francuske i Irske.

(115) Nadalje, mjerom se neće ojačati dominantan položaj EDF-a. Naime, odabrani kandidat imat će veći interes za samostalnu prodaju električne energije na tržištu. Prodaja električne energije EDF-u s popustom od 5 % spomenutim u uvodnoj izjavi 53. manje je isplativa od prodaje po stopostotnoj tržišnoj cijeni. Stoga se ovdje radi o pravno mogućoj, ali ne i gospodarski opravdanoj mogućnosti.

5.2. **Odgovor na primjedbe zainteresiranih strana**

5.2.1. *Nužnost mjere*

(116) Francuska nadležna tijela smatraju da osporavanje projekta više zainteresiranih strana zbog sporog rasta potrošnje nije utemeljeno. Naime, nadležna tijela naglašavaju da se potrošnja električne energije u Bretanji povećala za 9,9 % u razdoblju 2006. – 2014. u odnosu na prosječno povećanje u Francuskoj od samo 2,9 %. Francuska nadležna tijela navode i jedno istraživanje prema kojem je Bretanja treća najdinamičnija regija Francuske po povećanju potrošnje električne energije ([24]).

(117) Nadalje, francuska nadležna tijela podsjećaju da je, zbog specifične strukture potrošnje električne energije u regiji koja se većinom sastoji od stambenog i uslužnog sektora, regionalna potrošnja osjetljivija na val hladnoće. U Bretanji je zabilježen porast vršne potrošnje d 6,3 %, dok godišnja potrošnja električne energije iznosi samo 4,4 %.

([24]) Sažetak regionalnih bilanci električne energije 2014-RTE, vidjeti Prilog 1.

(118) Usporenim gospodarstvom i porastom energetske učinkovitosti zbog izmjena zakonodavnog okvira ograničava se porast potražnje koja se 2014. prvi put stabilizirala. S druge strane, potražnja se potiče porastom broja kućanstava i dinamičnom demografijom, razvojem načina života, procvatom informacijskih i komunikacijskih tehnologija, sve širom primjenom električnih vozila i razvojem toplinskih pumpi. Stoga francuska nadležna tijela tvrde da su posljednji proračuni povećanja potrošnje električne energije u Bretanji i dalje veći od državnog prosjeka.

(119) Naposljetku, francuska nadležna tijela navode da se usporedbe proračuna PEB-a i ostvarene potrošnje moraju temeljiti na jednakom opsegu. Proračuni PEB-a uključuju potrošnju vezanu uz gubitke na mreži, što udruženja koja su odgovorila Komisiji ne uzimaju sustavno u obzir u svojim usporedbama. Nadležna tijela smatraju da ta pogreška dovodi do pogrešne interpretacije podataka. Nadalje, nadležna tijela smatraju da više udruženja temelji svoje mišljenje na pogrešnim procjenama, posebno u vezi s dostupnošću nepostojanih izvora energije, koje se ne bi trebale smatrati zamjenom za procjene RTE-a.

5.2.2. *Zakonitost financiranja mjere*

(120) Određene zainteresirane strane smatraju, kao što je pojašnjeno u uvodnoj izjavi 68. stavak 2., da je financiranje mjere nezakonito posebno zbog toga što je pristojba CSPE namijenjena isključivo financiranju obnovljivih energija.

(121) Francuska nadležna tijela osporavaju tu tvrdnju.

(a) Pravni temelj poziva na podnošenje ponuda jest višegodišnji plan ulaganja iz 2009., u kojem se utvrđuju rizici u odnosu na pouzdanost opskrbe u Bretanji te naglašava nužnost uspostavljanja klasičnog načina proizvodnje u regiji.

(b) U članku L. 311-10 Zakona o energiji navodi se da se pozivi na podnošenje ponuda mogu otvoriti „kada kapaciteti proizvodnje ne odgovaraju ciljevima višegodišnjeg plana ulaganja, posebno onima koji se odnose na tehnike proizvodnje i zemljopisne lokacije postrojenja”. To je slučaj i kod predmetnog poziva na podnošenje ponuda.

(c) Naposljetku, u točki 1. članka L.121-7 Zakona o energiji navodi se da troškovi koji se mogu pripisati obavljanju javnih usluga uključuju „dodatne troškove nastale, ako je primjenjivo, primjenom članaka L. 311-10 do L. 311-13-5”.

Iz prethodno navedenog zaključuje se da se financiranje poziva na podnošenje ponuda objavljenih na temelju članka L.311-10 Zakona o energiji može provesti kao naknada za troškove pripisive obavljanju javnih usluga čak i kada se ne radi o obnovljivoj energiji.

(122) Naposljetku, francuska nadležna tijela smatraju da reformom pristojbe CSPE provedenom krajem 2015. ti navodi nisu izmijenjeni. Mjera će biti financirana proračunskim sredstvima.

5.2.3. *Učinak na tržišno natjecanje*

(123) Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 74., ENGIE smatra da će se pozivom na podnošenje ponuda ojačati dominantan položaj grupe EDF jer je to jedini proizvođač koji bi mogao izbjeći zatvaranje postrojenja unatoč neizbježnom padu isplativosti u budućnosti. Naprotiv, francuska nadležna tijela smatraju da ulazak novog sudionika na tržište proizvodnje pridonosi tržišnom natjecanju.

5.2.4. *Transparentan postupak – savjetovanje s javnošću*

5.2.4.1. Postojanje javne rasprave

(124) Više zainteresiranih strana smatra da javna rasprava o projektu nije bila zadovoljavajuća. S druge strane, francuska nadležna tijela postupak javne rasprave smatraju zadovoljavajućim. Naime:

(1) projekt je odobren prefektovom odlukom u kojoj su utvrđeni uvjeti koje korisnik mora poštovati kako bi osigurao zaštitu okoliša u okviru glave 1. Knjige V Zakona o okolišu, koja se odnosi na postrojenja kojima je svrha zaštita okoliša;

(2) o projektu je u razdoblju između 15. rujna 2014. i 31. listopada 2014. provedeno javno istraživanje prema uvjetima navedenima u prefektovoj odluci od 18. kolovoza 2014. Prema zaključcima tog javnog istraživanja, javnost je bila odgovarajuće obaviještena, a stvarno je savjetovanje bilo omogućeno. Nadalje, francuska nadležna tijela podsjećaju da to što je većina prikupljenih odgovora nepovoljna ne utječe na obrazloženu odluku komisije za istraživanja;

(3) nadalje, francuska nadležna tijela podsjećaju da je rasprava održana na lokalnoj i regionalnoj razini te da je savjetovanje ne samo omogućilo informiranje javnosti, nego i pružilo priliku za formiranje radnih skupina koje uključuju udruženja protivnike i zagovornike projekta.

5.2.4.2. Predmet premije

(125) Francuska nadležna tijela smatraju neutemeljenom tvrdnju jedne zainteresirane strane prema kojoj poziv na podnošenje ponuda nije transparentan jer predmet premije nije bio jasno definiran.

(126) Ta zainteresirana strana smatra da su, iako je premija namijenjena samo pokrivanju dodatnih troškova povezanih s lokacijom postrojenja, prijenosom plina i predviđenim datumom puštanja u pogon, određeni kandidati u svojoj ponudi tražili dodatnu isplatu za manjak isplativosti elektrane. Takva isplata ne bi bila u skladu sa specifikacijama te bi narušila tržišno natjecanje postojećih postrojenja kombiniranog ciklusa, što bi dovelo do diskriminacije.

(127) Francuska nadležna tijela podsjetila su da odabrani kandidat može primiti samo iznos predložene premije. Kandidature koje zahtijevaju dodatnu isplatu uz fiksnu premiju, čiji je predmet savršeno opisan u specifikacijama, ne bi bile sukladne. Stoga se ne smiju predvidjeti dodatne isplate koje bi bile uzete u obzir pri procjeni kriterija premije. Na to je podsjetila Komisija za regulaciju energije u odgovoru na pitanje koje je postavio jedan kandidat u okviru postupka poziva na podnošenje ponuda.

(128) Prema francuskim nadležnim tijelima, kandidati koji su dostavili ponude nisu imali poteškoća pri tumačenju tog pitanja. Oni su uključili trošak puštanja postrojenja u pogon u lošem gospodarskom kontekstu u predloženi iznos premije.

6. **OCJENA MJERE**

6.1. **Postojanje državne potpore**

(129) Državne potpore definirane su člankom 107. stavkom 1. UFEU-a kako slijedi: „svaka potpora koju dodijeli država članica ili koja se dodjeljuje putem državnih sredstava u bilo kojem obliku kojim se narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj, u mjeri u kojoj utječe na trgovinu među državama članicama”.

(130) Na temelju prethodne uvodne izjave proizlazi da se mjera smatra državnom potporom ako su istodobno ispunjena sljedeća tri uvjeta: a) mjera mora biti pripisiva državi članici i financirana državnim sredstvima; b) mjera stavlja određene poduzetnike ili proizvodnju određene robe u povoljniji položaj; c) mjera mora narušavati ili prijetiti da će narušiti tržišno natjecanje i biti takva da može utjecati na trgovinu među državama članicama.

6.1.1. *Potpora pripisiva državi članici i financirana državnim sredstvima*

(131) Da bi se smatrala državnom potporom, financijska mjera mora biti pripisiva državi članici te biti izravno ili neizravno financirana državnim sredstvima.

(132) U ovom je slučaju predviđeno da se naknada isplaćena CEB-u odrazi na maloprodajnu cijenu električne energije preko pristojbe CSPE (vidjeti uvodnu izjavu 42.).

(133) Kako je objašnjeno u odluci o pokretanju postupka, Komisija zaključuje da je pristojba CSPE državno sredstvo jer se radi o „doprinosu koji je nametnula država, koji naplaćuje i kojim upravlja tijelo koje imenuje država za vođenje programa potpora prema pravilima koje utvrđuje država". Kako je presudio Sud ([25]), sredstva prikupljena obveznim doprinosima koje je nametnulo zakonodavstvo države članice, kojima se upravlja i koja se raspodjeljuju u skladu s tim zakonodavstvom mogu se smatrati državnim sredstvima u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, čak i ako njima upravljaju javna ili privatna tijela koja nisu nadležna javna tijela ([26]).

(134) Naposljetku, mjera je pripisiva državi jer je obavijest o pozivu na podnošenje ponuda objavio ministar energetike te je isti odabrao kandidata.

6.1.2. *Gospodarska prednost*

(135) Da bi se smatrala potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a, mjera mora stavljati u povoljniji položaj njezina korisnika, što znači da to poduzeće ne bi bilo u tom položaju u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno bez intervencije države.

(136) Francuska nadležna tijela smatraju da mjera ne donosi gospodarsku prednost jer ispunjava sve kriterije iz predmeta *Altmark* ([27]). Komisija je u odluci o pokretanju postupka izrazila sumnje u tu primjedbu, posebno o tome je li ispunjen prvi kriterij.

(137) Trebalo bi u odnosu na predmet *Altmark* ([27]) procijeniti donosi li predmetna mjera gospodarsku prednost CEB-u.

(138) U presudi *Altmark* Sud je presudio da se „državna potpora mora smatrati naknadom za usluge koje poduzeća korisnici potpore obavljaju u cilju ispunjavanja obveze obavljanja javnih usluga ako ta poduzeća nemaju stvarnu financijsku korist te tom intervencijom poduzeće nije stavljeno u povlašteni položaj u odnosu na konkurentska poduzeća, tada takva intervencija nije obuhvaćena člankom 92. stavkom 1. Ugovora" ([28]).

(139) Valja podsjetiti da francuska nadležna tijela smatraju da mjera ne donosi gospodarsku korist ako ispunjava sve kriterije iz predmeta *Altmark*.

(140) Naime, prema Sudu Europske unije ([29]), četiri kriterija moraju istodobno biti ispunjena da naknada za javnu uslugu ne bude kvalificirana kao državna potpora:

(1) poduzetniku koji prima naknadu moraju zaista biti povjerene obveze pružanja javnih usluga i te obveze moraju biti jasno određene;

(2) parametri na temelju kojih se izračunava naknada moraju biti unaprijed određeni na objektivan i transparentan način;

(3) naknada ne smije premašiti iznos neophodan za pokrivanje svih ili dijela troškova koji su nastali pri izvršenju obveze javne usluge, uzimajući u obzir relevantne prihode i razumnu dobit i

(4) ako poduzetnik kojem je povjereno izvršenje obveze pružanja javne usluge nije izabran na temelju postupka javnog natječaja kojim bi se omogućio izbor ponuditelja koji bi takve usluge mogao pružiti po najpovoljnijim uvjetima za zajednicu, visina potrebne naknade mora se odrediti na temelju analize troškova koje bi imao tipičan poduzetnik, kojim se dobro upravlja i koji ima odgovarajuća potrebna sredstva za izvršenje obveze obavljanja usluge, uzimajući u obzir relevantne prihode i razumnu dobit od izvršenja tih obveza.

([25]) Sud EU-a, presuda od 19. prosinca 2013. Vent de Colère! c. ministar ekologije, C-262/12.
([26]) Sud EU-a, presuda od 2. srpnja 1974., Italija/Komisija, 173/73, ECR I-709, točka 35.
([27]) Sud Europske unije, 24. srpnja 2003. *Altmark Trans GmbH* i *Regierungspräsidium Magdeburg* protiv *Nahverkehrsgesellschaft GmbH*, predmet C-280/00.
([28]) *Idem*, uvodna izjava (87).
([29]) *Idem*, uvodne izjave (88) – (94).

(141) U pogledu prvog kriterija, iako je prihvaćeno da države članice mogu procijeniti koje se usluge smatraju obvezama javnih usluga ([30]), Sud je nedavno podsjetio ([31]) da, ako postoje specifična pravila prava Unije kojima je uređeno definiranje sadržaja i opsega usluga od općeg gospodarskog interesa, njih su države članice dužne poštovati pri ocjeni, u skladu s točkom 46. Komunikacije Komisije o primjeni pravila Europske unije na državne potpore za naknade dodijeljene za pružanje usluga od općeg gospodarskog interesa. Ta pravila općenito teže usklađivanju zakonodavstava kako bi se uklonile prepreke slobodnom kretanju dobara i slobodnom pružanju usluga. Činjenica da su ta pravila donesena na temelju odredaba Ugovora koje se ne odnose na kontrolu državnih potpora te da im je glavna svrha realizacija unutarnjeg tržišta nikako ne ograničava njihovu relevantnost s obzirom na prvi kriterij iz presude *Altmark*.

(142) Imajući u vidu primjedbe zainteresiranih strana i odgovore Francuske (poglavlje 5.), Komisija smatra da mjera ne ispunjava prvi kriterij iz predmeta *Altmark* o kvalifikaciji obveze obavljanja javne usluge, posebno vezano uz energetski sektor i to zbog dva razloga.

(143) Prvo, kao što je to Komisija već objasnila ([32]), obvezom obavljanja javne usluge ne može se smatrati aktivnost koja se već obavlja ili koja bi se na zadovoljavajući način mogla obavljati na tržištu. U toj analizi moraju se uzeti u obzir i moguća poboljšanja funkcioniranja tržišta koja mogu provesti države članice. Naime, ako su te promjene moguće, takva se aktivnost ne može smatrati obvezom obavljanja javnih usluga. U ovom slučaju tržište se može smatrati disfunkcionalnim ako ne daje zadovoljavajuće signalne cijene koje bi pokrenule ulaganja na lokalnoj razini. To je posebno slučaj kratkoročnih tržišta poput tržišta uravnoteženja čiji mehanizmi prilagodbe još ne daju zadovoljavajuće lokalne cjenovne signale.

(144) Drugo, zbog diskriminacije tehnologija ta se usluga ne može smatrati obvezom obavljanja javnih usluga. U ovom slučaju u članku 3. stavku 2. Direktive o unutarnjem tržištu električne energije ([33]) određuju se specifični uvjeti država članica u provođenju obveza obavljanja javnih usluga u liberaliziranom sektoru električne energije. Člankom 3. stavkom 2. posebno se ograničavaju države članice u provođenju obavljanja javnih usluga u energetskom sektoru sa specifičnim ciljevima ([34]): „… države članice mogu poduzećima koja djeluju u elektroenergetskom sektoru, u općem ekonomskom interesu, nametnuti obveze javne usluge koje se mogu odnositi na sigurnost, uključujući sigurnost opskrbe, redovitost, kvalitetu i cijenu isporuka te zaštitu okoliša, uključujući energetsku učinkovitost, energiju iz obnovljivih izvora i zaštitu klime.”. U istom se članku navodi i da obveze obavljanja javnih usluga u energetskom sektoru moraju biti „jasno definirane, transparentne, nediskriminacijske i provjerljive te moraju elektroenergetskim poduzećima Zajednice jamčiti jednakost pristupa nacionalnim kupcima”.

(145) Komisija smatra da se kriterij nediskriminacije razmatran u okviru postojana obveze obavljanja javnih usluga mora strogo tumačiti. U obavijesti Francuske navedeno je da se poziv na podnošenje ponuda odnosi na izgradnju i korištenje postrojenja za proizvodnju električne energije te da se isključivo odnosi na tehnologiju kombiniranog ciklusa ([35]). Drugim riječima, poziv na podnošenje ponuda ograničen je na samo jednu tehnologiju (kombinirana elektrana na plin) te isključuje konvencionalne tehnologije, odnosno plinsku turbinu otvorenog ciklusa ili plinsku turbinu, koje bi jednako tako mogle pružati usluge elektrani koja koristi potporu.

(146) Kako je objašnjeno u stavcima 84. i .89., francuska nadležna tijela smatraju da to što mjera nije tehnološki neutralna ne predstavlja diskriminaciju u smislu članka 3. stavka 2. Direktive 2009/2/EZ ako sva poduzeća imaju pristup tehnologiji kombinirane elektrane na plin i svim konvencionalnim tehnologijama. Naime, programi potpore moraju biti osmišljeni na način da svi kapaciteti proizvodnje koji mogu učinkovito pridonijeti rješavanju problema adekvatnosti proizvodnih kapaciteta sudjeluju u navedenim mjerama, a posebno proizvođači koji primjenjuju različite tehnologije. Prema tome, argument Francuske prema kojem sva poduzeća imaju pristup tehnologiji kombinirane elektrane na plin ne isključuje diskriminirajuću narav mjere.

([30]) Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama Europske unije na naknade koje se dodjeljuju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa, SL C 8, 11.1.2012., str. 4., točka 46.
([31]) Sud, 1. ožujka 2017., predmet T-454/13, SNCM c/Komisija, točka 113.
([32]) Komunikacija Komisije o primjeni pravila o državnim potporama Europske unije na naknade koje se dodjeljuju za obavljanje usluga od općeg gospodarskog interesa (SL C 8, 11.1.2012., str. 4.), točka 48.
([33]) Direktiva 2009/72/EZ.
([34]) Predmet C-242/10 – *Enel Produzione*, ECLI:EU:C:2011:861, stavak 42.
([35]) Točka 20. obavijesti Francuske.

(147) Komisija među ostalim navodi da je cilj poziva na podnošenje ponuda povećanje razine proizvodnje električne energije u regiji kako bi se održala pouzdanost opskrbe unatoč planiranom zatvaranju nekoliko proizvodnih postrojenja i riješio opetovan problem napona u Bretanji. Da bi se ostvario taj dvostruki cilj, u specifikacijama se navodi više zahtjeva koje treba ispuniti buduća elektrana koja koristi potporu. Ona bi trebala imati aktivnu snagu od otprilike 450 MW (+/– 10 %), nalaziti se na zapadu Bretanje i u svakom trenutku biti na raspolaganju RTE-u mehanizmom prilagodbe. U pogledu posljednjeg zahtjeva u specifikacijama se navodi da bi RTE trebao mobilizirati elektranu najkasnije u roku od petnaest sati kada je postrojenje izvan pogona i dva sata kada je postrojenje u pogonu, da nema ograničenja maksimalnog trajanja dobave za prilagodbu te da minimalno trajanje ponude za prilagodbu treba biti najviše tri sata za postrojenje u pogonu, odnosno osam sati za postrojenje izvan pogona. Cilj tih uvjeta jest zajamčiti reaktivnost i fleksibilnost elektrane te na taj način osigurati da RTE može mobilizirati elektranu kako bi odgovorio na trenutnu i privremenu potrebu osiguravajući istodobno održavanje napona i lokalnu ravnotežu. Francuska ne osporava u uvodnim izjavama 107. i .108. da bi te uvjete mogle ispuniti sve konvencionalne elektrane, odnosno kombinirana elektrana na plin, plinska turbina otvorenog ciklusa i plinska turbina.

(148) Nadalje, analizom prikladnosti tih tehnologija u odnosu na ciljeve poziva na podnošenje ponuda dolazi se do zaključka da bi sve tri konvencionalne tehnologije (kombinirana elektrana na plin, plinska turbina otvorenog ciklus i plinska turbina) mogle zadovoljiti potrebe koje su odredila francuska nadležna tijela, iako s različitom učinkovitošću. U pozivu na podnošenje ponuda razmatra se jedino izgradnja kombinirane elektrane na plin. Komisija stoga zaključuje da je poziv na podnošenje ponuda diskriminatoran.

(149) No, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 144., obveza obavljanja javnih usluga ne smije biti diskriminirajuća. Zbog utvrđene diskriminacije nekih konvencionalnih tehnologija mjera se ne može smatrati obvezom obavljanja javnih usluga.

(150) Prema tome, argument Francuske iskazan u uvodnoj izjavi 84. prema kojem mjera ne diskriminira druge vrste konvencionalnih tehnologija nije prihvatljiv. Komisija na temelju toga zaključuje da se mjera ne može smatrati obvezom obavljanja javnih usluga. Prema tome, prvi kriterij iz predmeta *Altmark* nije ispunjen.

(151) Mjera omogućava gospodarsku prednost. Naime, u smislu članka 107 stavka 1. UFEU-a gospodarska prednost jest prednost koju neko poduzeće ne bi imalo u uobičajenim tržišnim uvjetima, odnosno bez intervencije države. U ovom slučaju konzorcij će dobiti premiju koja se ne dodjeljuje u uobičajenim tržišnim uvjetima, nego javnim financiranjem. Prema tome, mjera se može smatrati državnom potporom dodijeljenom odabranom kandidatu poziva na podnošenje ponuda.

(152) Drugo, da bi se smatrala selektivnom u skladu s člankom 107. stavkom 1. UFEU-a, potpora mora „stavljati određene poduzetnike ili proizvodnje u povoljniji položaj". U ovom je slučaju mjera dodijeljena isključivo odabranom kandidatu poziva na podnošenje ponuda te se stoga smatra selektivnom.

(153) Prema tome, Komisija smatra da mjera donosi selektivnu prednost u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

6.1.3. *Utjecaj na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama*

(154) Javne potpore poduzećima u smislu članka 107. stavka 1. utječu na tržišno natjecanje jedino ako „narušavaju ili prijete da će narušiti tržišno natjecanje stavljanjem određenih poduzetnika ili proizvodnje određene robe u povoljniji položaj" te ako „utječu na trgovinu među državama članicama". Za mjeru koju dodjeljuje država smatra se da narušava ili prijeti da će narušiti tržišno natjecanje ako korisnika mjere stavlja u povlašteni položaj u odnosu na druga poduzeća na tržištu ([36]). U praksi narušavanje tržišnog natjecanja u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a općenito se utvrđuje kada država dodjeli financijsku potporu nekom poduzeću u sektoru u kojem postoji tržišno natjecanje ([37]). U ovom slučaju mjerom se ojačava tržišna pozicija konzorcija CEB u odnosu na druga poduzeća povećavajući njegov kapacitet proizvodnje električne energije u odnosu na konkurente.

([36]) Presuda Suda od 17. rujna 1980., Philip Morris, 730/79
([37]) Odluka Suda od 15. lipnja 2000., Alzetta, spojeni predmeti T-298/97, T-312/97.

(155) Javne potpore poduzećima smatraju se državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a jedino ako „utječu na trgovinu među državama članicama". Za javne se potpore može pretpostaviti da će utjecati na trgovinu među državama članicama čak i ako korisnici ne sudjeluju izravno u međugraničnoj trgovini. Nadalje, relativno mali iznos potpore ili relativno mala veličina poduzeća koje koristi potporu ne isključuju *a priori* mogućnost da ne dođe do utjecaja na trgovinu među državama članicama ([38]). U ovom slučaju zbog selektivnosti potpore korisnik potpore bit će u boljem položaju od inozemnih konkurenata.

(156) Nadalje, utjecaj potpore na tržišno natjecanje i na trgovinu među državama članicama može se utvrditi ako mjeru primjenjuje poduzeće koje posluje u sektoru koji je predmet liberalizacije na europskoj razini ([39]). U ovom je slučaju predmet te liberalizacije energetski sektor.

(157) Prema tome, mjera će utjecati na tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

6.1.4. *Zaključak o postojanju državne potpore*

(158) Zbog navedenih razloga Komisija mjeru smatra državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a.

6.2. **Zakonitost potpore**

(159) Mjera još nije provedena. Potpora će biti isplaćena nakon puštanja elektrane u pogon, od datuma […]. Stoga će mjera biti provedena nakon donošenja ove odluke. Mjera se dakle ne može smatrati nezakonitom.

6.3. **Spojivost s unutarnjim tržištem**

6.3.1 *Obrazloženje primijenjene analize*

(160) Usluga se ne može smatrati obvezom obavljanja javne usluge, kako je izloženo u uvodnim izjavama od 144. do 147. Prema tome, Komunikacija Komisije o okviru Europske unije za državne potpore u obliku naknade za javne usluge u ovom slučaju se ne primjenjuje.

(161) Komisija stoga procjenjuje spojivost mjere s obzirom na poglavlje 3.9. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša. U točkama 19. – 34. Smjernica adekvatnost proizvodnje definira se kao i. razina proizvodnje koja se smatra odgovarajućom za zadovoljavanje razina potražnje u državi članici u bilo kojem razdoblju, ii. određena na temelju primjene klasičnog statističkog pokazatelja koji primjenjuju ključne organizacije (npr. Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju („ENTSO-E")).

(162) U pogledu prvog kriterija Komisija smatra da se mjera istodobno s kvantitativnog (vidjeti uvodnu izjavu 166.) i kvalitativnog stajališta (vidjeti uvodnu izjavu 174.) odnosi na uspostavljanje odgovarajuće razine proizvodnje radi zadovoljavanja razine potražnje u Bretanji.

(163) U pogledu drugog kriterija Komisija smatra da su pokazatelji koji podupiru adekvatnost kombinirane elektrane na plin određeni na odgovarajući način (vidjeti uvodnu izjavu 168.).

6.3.2. *Cilj od zajedničkog interesa i nužnost*

(164) Komisija smatra da se mjerom pridonosi ostvarenju cilja od zajedničkog interesa te da je ona nužna, u skladu s poglavljima 3.9.1. i 3.9.2. Smjernica, ako ispunjava sljedeće kriterije: i. problem adekvatnosti kapaciteta proizvodnje mora biti jasno definiran kvantitativnim pokazateljem, a rezultati moraju biti u skladu s analizom koju provodi Europska mreža operatora prijenosnih sustava za električnu energiju; ii. mjera mora služiti postizanju jasno određenog cilja; iii. mjera mora biti usmjerena na prirodu i uzrok problema, a posebno na tržišne nedostatke koji onemogućavaju opskrbu tržišta traženom razinom kapaciteta i iv. država članica mora prije uvođenja mjere razmotriti i druge mogućnosti rješavanja problema.

([38]) Presuda Suda od 14. siječnja 2015. Eventech/Parking Adjudicator, C-518/13
([39]) Presuda Suda od 10. siječnja 2006., predmet C-222/04.

(165) Problem adekvatnosti kapaciteta jasno je definiran i kvantificiran. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 81., zatvaranje četiriju plinskih turbina u Brennelisu i Diridonu planirano za 2017. i modula na gorivo postrojenja u Cordemaisu stvorilo bi preostali deficit kapaciteta procijenjen na između 200 MW i 600 MW godišnje u razdoblju 2017.–2020. Čak i da je predviđeno produljenje rada elektrana, one moraju biti zatvorene najkasnije 2023. Komisija u pogledu te točke primjećuje slabu vlastitu proizvodnju regije s 13,3 % potrošnje u 2014. od čega je 11,8 % iz obnovljive energije što dokazuje da postojana proizvodnja nema znatan udio u ukupnoj proizvodnji. Ti elementi negiraju argument koji su iznijele neke zainteresirane strane (vidjeti uvodnu izjavu (55)). Međutim, potvrđuju argumente zainteresiranih strana iznesene u uvodnim izjavama 61., 63. i 81.

(166) Osim toga, Komisija smatra da su francuska nadležna tijela na odgovarajući način odredila rizik povezan s održavanjem sustava. Naime, RTE je četiri puta tijekom 2012. odlučio postaviti poseban uređaj za borbu protiv incidenta povezanih s padom napona u Bretanji. Taj se uređaj sastoji od sustava za pokretanje kontroliranog prekida napajanja tijekom najkritičnijih razdoblja.

(167) Nužnost mjere koju iznose francuska nadležna tijela temelji se na kvantitativnim podacima dobivenima istraživanjem RTE-a u okviru njegove godišnje publikacijske djelatnosti ([40]).

(168) S jedne strane, primijenjena metoda sukladna je s onom koja se primjenjuje u predviđenoj bilanci RTE-a. Ta se metoda temelji na probabilističkom pristupu prema kojem se razina ponude i potražnje uspoređuju simulacijom funkcioniranja električnog sustava u razmaku od jednog sata tijekom cijele godine. Neki se parametri, poput raspoloživosti postrojenja, temelje na referentnim parametrima iz istraživanja koje je provela Europska mreža operatora prijenosnih sustava.

(169) S druge stane, dostavljeni podaci temelje se na elementima bilance koji potvrđuju da je i. dinamika potrošnje 2,7 puta veća od nacionalne potrošnje u razdoblju 2006. – 2012. (povećanje potrošnje od prosječno 1,6 % tijekom posljednjih šest godina u Bretanji), ii. vršna potrošnja osjetljivija na klimatske uvjete i veća od prosječne osjetljivosti u Francuskoj, ponajprije zbog strukture potrošnje u regiji u kojoj sektor kućanstava i uslužni sektor čine velik udio, iii. lokalna proizvodnja nedovoljna jer proizvodna postrojenja smještena u Bretanji opskrbljuju samo 13 % električne energije potrošene u regiji, (vidjeti uvodnu izjavu 166.) i iv. poboljšanja mreže samo djelomično rješavaju problem adekvatnosti. Naime, neravnoteža između proizvedene i potrošene energije oslabljuje opskrbu u regiji, a posebno sljedeće točke: sjever Bretanje koji pokriva veći dio departmana Côtes d'Armor te aglomeracije Saint-Malo i Dinard, čija bi opskrba bila prekinuta u slučaju nedostupnosti električnog voda od 44 kV Domloup-Plaine Haute te cijelu Bretanju koja bi bila pod rizikom od pada napona prouzročenog udaljenošću između mjesta proizvodnje i središta potrošnje. RTE je proveo više ulaganja, a posebno je između 2011. i 2013. uspostavio kompenzacijska sredstva raspodijeljena na čitav teritorij zapadne regije za ukupni kapacitet od 1 150 MVAR (reaktivni megavolt-amper) u cilju jamčenja potrebne razine snage tijekom hladnijih razdoblja. RTE smatra da se kompenzacijska sredstva moraju spojiti na kombiniranu elektranu na plin u Landivisiau kako bi pružila potrebnu sigurnost od rizika od pada napona te stvorila dostatnu „sigurnosnu mrežu" ([41]).

(170) Mjera ima jasno definiran cilj koji bi trebao nadomjestiti nedostatke tržišta, odnosno nedostatak ulaganja unatoč potrebi za njima u Bretanji, a kako bi se izbjegao pad napona u cijeloj regiji koji se ne bi ublažio samo novim električnim vodovima, kako je objašnjeno u uvodnoj izjavi 98. Komisija potvrđuje argument prema kojem bretonska regija ima „*missing money*" zbog cijena koje se nisu dovoljno povećavale u bretonskom kontekstu nedostatka električne energije te nisu mogle, kako je navedeno u uvodnim izjavama 101. i 95., biti ublažene podjelom tarifne zone. Nadalje, mehanizam kapaciteta više ne zadovoljava specifične potrebe regije (vidjeti uvodnu izjavu 177.).

(171) Komisija smatra da ti elementi na zadovoljavajući način objašnjavaju nedostatak ulaganja u nove kapacitete bez financijske potpore javnog podrijetla.

(172) Mjera je usmjerena na uzroke identificiranog problema, posebice na nedostatke tržišta koji onemogućavaju opskrbu potrebnog kapaciteta na dvije razine. S jedne strane, odabir tehnologije kombinirane elektrane na plin zadovoljit će potrebe za snagom te za raspoloživošću, koje su određene PEB-om. Kombinirana elektrana na plin

([40]) Predviđena bilanca RTE-a za 2013.
([41]) Predviđena bilanca RTE-a za 2013., str. 42.

osigurat će pouzdanost opskrbe te pridonijeti održavanju električnog napona u zoni. Ta je točka razrađena u uvodnim izjavama (104) i narednim izjavama. S druge strane, udio postojane i raspoložive proizvodnje tijekom zimskog razdoblja jako je malen, što dovodi do rizika.

(173) U vezi s opravdanošću nužnosti održavanja stalne razine napona Komisija naglašava postojanje slabosti električnog sustava koju je prepoznao RTE u sjevernoj Bretanji. Sjeverna Bretanja opskrbljuje se jednostrukim električnim vodom od 400 kV i dvama vodovima od 225 kV na zapadu iz postrojenja La Martyre. U slučaju puknuća voda između Rennesa i Saint-Brieuca dolazilo bi preopterećenja na dvama vodovima od 225 kV te pada napona u zoni Rance. Ta bi situacija dovela do rizika od potpunog prekida opskrbe u zoni bez kontroliranog prekida napajanja u zoni sjeverne Bretanje. Nadalje, u slučaju snažne potrošnje u cijeloj zapadnoj zoni uz neraspoloživost pojedinih elektrana ili incidente na mreži, Bretanja je izložena riziku od kontroliranog prekida opskrbe električnom energijom, ali i riziku od općeg pada napona u cijeloj regiji.

(174) Država članica opravdala je izostanak primjene drugih tehnologija (na primjer, obnovljivih energija), ograničavanjem, stvaranjem cjenovne zone ili postavljanjem interkonekcijskih vodova. Komisija smatra da niti jedno od tih rješenja samostalno ne bi riješilo navedene rizike, a posebno ne rizik od pada napona, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 16.

(175) U pogledu obrazloženja nedostatka rješenja koje se isključivo odnosi na interkonekcijske vodove, Komisija navodi da se Bretanja, koja se nalazi na samom kraju voda, ne može uspoređivati s drugim francuskim regijama koje imaju iste značajke (PACA, Franche Comté, Pays de la Loire, Corse). U tim je regijama opskrba osigurana brojnim interkonekcijskim vodovima s drugim regijama. Održavanje napona ne predstavlja problem. Nadalje, ne nalaze se „na kraju mreže" kao Bretanja. Korzika, koja je slabo povezana ([42]), ima velike kapacitete na vlastitom teritoriju.

(176) Komisija je 8. studenoga 2016. odobrila francuski projekt mehanizma kapaciteta ([43]). Sudjelovanje elektrane u mehanizmu kapaciteta ponajprije je predviđeno u obliku mehanizma ponovnog postizanja ravnoteže, koje se sastoji samo od malog dijela ukupnih prihoda elektrane (otprilike 1,5 % ukupnih godišnjih prihoda), dok su utjecaj mehanizma na projekt i njegova važnost u procjeni mjere ograničeni. Poslovnim planom nije predviđeno sudjelovanje u mehanizmu kapaciteta, osim mehanizma ponovnog postizanja ravnoteže. Ako dođe do sudjelovanja u mehanizmu kapaciteta, iznos naknade za sudjelovanje odbit će se od iznosa premije.

(177) Nadalje, u svojem Završnom izvješću o sektorskom istraživanju o mehanizmima za razvoj kapaciteta ([44]) Komisija je navela da, u slučaju da postoji lokalni problem prikladnosti kapaciteta, odabir rješenja za mehanizam kapaciteta ovisi o specifičnim značajkama predmetnog tržišta ([45]). U ovom slučaju postojanje lokalne potražnje u Bretanji ne bi podrazumijevalo izravno pojavljivanje lokalne dobave. Naime, francusko tržište električne energije ne može otkriti postojeću potražnju za kapacitet na lokalnoj razini. Izričita lokaliziranost nedostatka kapaciteta danas se ne može riješiti jedinim mehanizmom kapaciteta koji se odnedavno primjenjuje u Francuskoj.

(178) Komisija zbog tih razloga procjenjuje da je mjera, koja služi ostvarenju cilja od zajedničkog interesa, odnosno osiguranju pouzdanosti opskrbe električnom energijom, potrebna u Francuskoj.

6.3.3 *Prikladnost potpore*

(179) U poglavlju 3.9.3. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju navodi se da mjera mora biti prikladan instrument intervencije kojim se ostvaruje željeni cilj od zajedničkog interesa. Da bi se smatrala prikladnom, mjera mora ispunjavati sljedeće uvjete: i. potporom bi se trebala nadoknaditi samo usluga dostupnosti kapaciteta; ii. potpora bi trebala biti otvorena za adekvatne poticaje za postojeće i buduće proizvođače te za operatere koji primjenjuju zamjenske tehnologije, kao što su rješenja prilagodbe potražnji ili rješenja za skladištenje; iii. potporom bi se trebao uzeti u obzir opseg u kojem interkonekcijski kapaciteti rješavaju eventualni problem adekvatnosti proizvodnje.

([42]) Snaga podmorske veze sa Sardinijom (jedan kabel) jest 100 MW od 2010. (izvor: Izvješće o otočkim energetskim sustavima – Korzika, srpanj 2015.)
([43]) Slučaj SA. 39621 – Mehanizam kapaciteta u Francuskoj.
([44]) Izvješće Komisije – Završno izvješće o sektorskom istraživanju o mehanizmima za razvoj kapaciteta, 30. studenoga 2016. (http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/capacity_mechanisms_final_report_fr.pdf)
([45]) Izvješće Komisije – Završno izvješće o sektorskom istraživanju o mehanizmima za razvoj kapaciteta, str. 17.

(180) Prvo, Komisija primjećuje da premija ne uključuje nikakvu nagradu za prodaju električne energije. Premija se, naime, sastoji od i. iznosa za kapacitet od [50 000 – 60 000] EUR/MW godišnje te triju iznosa povezanih sa zemljopisnim položajem projekta, odnosno: ii. dodatnog troška prijenosa plina od [20 000 – 40 000] EUR/MW godišnje te iii. dodatnog troška posebnih mjera zaštite okoliša od 2 000 EUR/MW godišnje. Prema tome, premija je u skladu s naknadom za kapacitet te ne uključuje nagradu za prodaju električne energije.

(181) Drugo, iako smatra da je potpora dodijeljena diskriminirajućim pozivom na podnošenje ponuda (vidjeti uvodnu izjavu 145.), Komisija smatra zakonitim to što su francuska nadležna tijela otvorila poziv na podnošenje ponuda koji se odnosi samo na kombinirane elektrane na plin. Naime, to je ograničenje obrazloženo specifičnom potrebom održavanja napona u zadovoljavajućim energetskim i okolišnim uvjetima. Među termoelektranama, a time i u odnosu na elektrane na ugljen i gorivo, plinske elektrane najmanje zagađuju okoliš (vidjeti uvodnu izjavu 102.). Odabir kombinirane elektrane na plin u odnosu na druge vrste plinskih elektrana, posebno plinske elektrane otvorenog ciklusa, bolji je sa stajališta zaštite okoliša jer se radi o proizvodnji s visokom energetskom učinkovitošću koja koristi samo prirodni plin koji od svih fosilnih goriva ispušta najmanju količinu CO_2, a nudi potrebnu fleksibilnost i reaktivnost u rješavanju utvrđenih nedostataka na tržištu.

(182) Treće, mjerom potpore vodi se računa o interkonekcijskim kapacitetima, no ta mogućnost ne omogućava odgovarajuće zadovoljenje nužnosti održavanja razine napona. Osim toga, postavljanje interkonekcijskih vodova dugoročna je vizija. Projekti interkonekcije već su u pripremi, a njihov je cilj povećati interkonekcijski kapacitet između Francuske i Ujedinjene Kraljevine te Bretanje i Irske. Osim toga, Komisija primjećuje i da se mjerom ne osporava povećanje prijenosa kroz Bretanju u okviru postavljanja novih interkonekcijskih vodova.

(183) Nadalje, određeni broj alternativnih mjera nije prikladan:

(1) Obnovljive energije obuhvaćene PEB-om same po sebi ne omogućuju da se, u regiji smještenoj na kraju voda, održava razina napona ili učinkovito upravlja vršnom potrošnjom.

(2) Druga su konvencionalna postrojenja pri kraju korištenja te će plinske turbine u regiji biti zatvorene od 2023. Zbog zagađenja okoliša koje uzrokuju, kako je navedeno u uvodnoj izjavi 81., daljnje produljenje rada tih postrojenja nije moguće.

(3) Ulaganje u interkonekcijske vodove u iznosu od 45 milijuna EUR u 2015. nije dovoljno za zadovoljavanje potreba za kapacitetom u regiji. Komisija navodi da je RTE već obavio veće radove na mreži, no da to nije dovoljno za osiguranje opskrbe. Radi se o sljedećim mjerama: jačanje bretonske „sigurnosne mreže" između 2011. i 2013., postavljanje transformatora s poprečnom regulacijom u postrojenju u Brennilisu (2015.) te udvostručivanje kapaciteta transformacije 400/225 kV u postrojenju Plaine Haute (2015.) Međutim, transformator s poprečnom regulacijom nakon 2017. više neće biti dostatan za osiguravanje opskrbe u sjevernoj Bretanji. Taj argument potvrđuje elemente koje su zainteresirane strane iznijele u uvodnoj izjavi 65. stavak 2.

(4) Ograničenja nisu prikladan instrument. Komisija navodi da je pojačano uvođenje ograničenja u različite mehanizme uravnoteženja: u okviru četverogodišnjeg plana na svim se tržištima (energije, rezerve, uslužni sustavi) ograničenja provode od 1. srpnja 2014. Međutim, samo ograničenje nije namijenjeno postizanju cilja mjere koji teži ravnoteži između ponude i potražnje električne energije te održavanju napona.

(1) U pogledu ravnoteže između ponude i potražnje ograničenjem se učinkovito omogućava smanjenje ili redukcija potrošnje. Međutim, taj instrument nije zemljopisno usmjeren. Nadalje, trenutačno je teško pokrenuti dovoljno kapaciteta ograničenja da bi se riješilo pitanje regionalne neravnoteže. Na primjer, testni program RTE-a u Bretanji, namijenjen pokretanju lokalne dobave ograničenja, aktivirao je 62 MW u razdoblju između 1. studenoga 2014. i 31. ožujka 2015. ([46]), za usporedbu s deficitom procijenjenim na 200 MW – 600 MW (uvodna izjava 166.). Čak i kad bi taj instrument bio uspostavljen na razini Bretanje, njime se ne bi mogao riješiti problem održavanja napona dajući zadovoljavajuću razinu snage.

([46]) RTE, predviđena bilanca ravnoteže između ponude i potražnje električne energije u Francuskoj, izdanje 2015. str. 67.

(2) U pogledu održavanja napona, iako se ograničenjima ublažava pritisak na potražnju tijekom razdoblja vršne potrošnje i skraćuje vrijeme vršne potrošnje bez korištenja dodatnih proizvodnih kapaciteta, njima se ne omogućava održavanje napona za koje francuska nadležna tijela smatraju da je potrebna lokalna dobava električne energije u kojoj ne smije biti ograničenja. Stoga je potrebno stvoriti nove kapacitete kako bi se moglo započeti s dobavom.

(184) Naposljetku, Komisija smatra da se člankom 194. UFEU-a, na koji se pozivaju francuska nadležna tijela (vidjeti uvodnu izjavu 105.) ne daje izuzeće od poštovanja važećeg zakonodavstva o državnim potporama dodijeljenima proizvođaču električne energije.

(185) Iz prethodnih okolnosti proizlazi da je mjera prikladna za ostvarivanje navedenog cilja od zajedničkog interesa.

6.3.4. *Poticajni učinak*

(186) Poticajni učinak potpore procijenit će se na temelju uvjeta definiranih u poglavlju 3.2.4. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju. Takav učinak postoji ako se potporom mijenja ponašanje poduzetnika kako bi se poboljšalo funkcioniranje tržišta energije; do promjene ponašanja ne bi došlo bez prisutnosti potpore.

(187) Komisija navodi da se premijom omogućava ulaganje u nove kapacitete koje zbog specifičnosti bretonskog tržišta ne bi bilo provedeno bez prisutnosti potpore. Bez premije projekt ne bi bio dovoljno isplativ (uvodna izjava 23.). U tom pogledu Komisija odbacuje argument zainteresiranih strana iznesen u uvodnim izjavama 67. i 68.

(188) Prema tome, Komisija zaključuje da mjera ima traženi poticajni učinak.

6.3.5. *Proporcionalnost*

(189) Komisija procjenjuje proporcionalnost mjere u skladu s poglavljem 3.9.5. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju. Mjera se smatra proporcionalnom ako ispunjava sljedeće uvjete: i. naknada omogućava poduzetnicima razumnu stopu prihoda (u slučaju konkurentskih postupaka na temelju jasnih, transparentnih i nediskriminirajućih kriterija) te ii. uključuje mehanizme kojima se osigurava da ne dođe do pojavljivanja nepredviđene dobiti.

(190) Ti se uvjeti procjenjuju prema dostavljenom poslovnom planu. Pretpostavke poslovnog plana opisane su u poglavlju 2.6. ove odluke.

(191) Komisija prije svega navodi da je potrebno 20 godina da bi se ostvarila razumna interna stopa prinosa od [5 – 10] % u usporedbi s ponderiranim troškom kapitala (vidjeti sljedeću uvodnu izjavu). Kraće trajanje projekta rezultiralo bi nižom internom stopom prinosa, što nije potrebno s obzirom na to da Komisija tu internu stopu prinosa smatra prihvatljivom. Tim se argumentom pobija pretpostavka iznesena u uvodnoj izjavi 68.1.

(192) Komisija zatim navodi da je interna stopa prinosa projekta [5 – 10] %. Proporcionalnost interne stope prinosa procjenjuje se usporedbom s prosječnim ponderiranim troškom kapitala. Prosječni ponderirani trošak kapitala pokazuje specifične rizike projekta. Komisija smatra da se interna stopa prinosa može procijeniti usporedbom s prosječnim ponderiranim troškom usporedivih poduzeća čiji je prosjek 6,6 % u razdoblju 2007. – 2016. što je blisko internoj stopi prinosa projekta. Komisija stoga primjećuje bliskost interne stope prinosa i procijenjenog opsega prosječnog ponderiranog troška, što dovodi do zaključka o proporcionalnosti mjere.

(193) Pouzdanost proporcionalnosti potvrđena je predloženim istraživanjem osjetljivosti. Naime, provedena su istraživanja na temelju mogućih kazni za kašnjenje, na temelju inflacije te uzimajući u obzir mogući konačni iznos. Kako bi se odredile posljedice *tolling* ugovora na poslovni plan, uzeto je u obzir više pretpostavki cijena.

(194) U pogledu prevencije rizika od ostvarenja dodatnih prihoda Komisija napominje da se poslovnim planom koji je podnio konzorcij ne predviđa ostvarivanje dodatnih prihoda. Dvije glavne sastavnice prihoda s jedne strane predstavljaju primljenu premiju, koja ovisi o dostupnosti elektrane i određuje se ugovorom te stoga ne omogućava ostvarivanje dodatne zarade. S druge strane, naknada u okviru *tolling* ugovora jednako se tako određuje ugovorom i ne omogućava konzorciju ostvarivanje dodatne zarade.

(195) Naposljetku, Komisija navodi da će konzorcij imati mogućnost sudjelovanja u mehanizmu kapaciteta u skladu s uvjetima navedenima u uvodnoj izjavi 25. Međutim, dopuštena naknada za sudjelovanje u mehanizmu kapaciteta u ovom će slučaju biti odbijena od premije. Nepostojanje dvostruke naknade potvrđuje proporcionalnost mjere.

(196) Stoga, Komisija smatra da je mehanizam proporcionalan svojem cilju.

6.3.6. *Prevencija negativnog učinka na tržišno natjecanje i trgovinu*

(197) U skladu s točkom 3.9.6. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju, potpore moraju zadovoljavati sljedeće uvjete: i. moraju biti otvorene svim dobavljačima kapaciteta ako je to tehnički i fizički moguće; ii. ne smiju smanjivati poticaje za ulaganja u interkonekcijske kapacitete i otežavati tržišno povezivanje; iii. ne smiju narušivati odluke o ulaganju donesene prije uvođenja mjere; iv. ne smiju povećavati dominaciju na tržištu na neprihvatljiv način i v. moraju dati prednost proizvođačima s nižom razinom emisija ugljika u slučaju istovjetnih tehničkih i gospodarskih parametara.

(198) U pogledu prvog kriterija u uvodnoj izjavi 232. Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju navodi se da sudjelovanje u mehanizmima kapaciteta „može biti ograničeno samo na temelju nedovoljne tehničke učinkovitosti potrebne za rješavanje problema adekvatnosti proizvodnje”. ([47]) Komisija u ovom slučaju smatra da su tehničke karakteristike određenih kapaciteta proizvodnje, posebno kombinirane elektrane na plin, prikladnija za učinkovito rješavanje problema adekvatnosti proizvodnje od drugih kapaciteta, posebno plinske turbine otvorenog ciklusa i plinskih turbina. Točnije, ako se uzmu u obzir način i trajanje proizvodnje koju francuska nadležna tijela zahtijevaju za rješavanje problema adekvatnosti navedenih kapaciteta, tehničke karakteristike plinske turbine otvorenog ciklusa i plinskih turbina ne omogućavaju optimizaciju energetskog i ekonomskog povrata ulaganja.

(199) Komisija u ovom slučaju primjećuje da nemaju sve konvencionalne tehnologije istu tehničke karakteristike za zadovoljavanje potreba navedenih u stavku 3.3. specifikacija.

(200) Prvo, u pogledu usporedbe s plinskom turbinom otvorenog ciklusa istraživanje Međunarodne agencije za energiju – Agencije za nuklearnu energiju „Projected Costs of Generating Electricity 2015 Edition” pokazuje da kombinirana elektrana na plin predstavlja znatno ekonomičniji način proizvodnje u slučaju duljeg trajanja rada. Referentni troškovi proizvodnje električne energije izneseni u tom istraživanju pokazuju da je nivelirani trošak električne energije ([48]) plinske turbine otvorenog ciklusa sagrađene u Belgiji ili Njemačkoj ([49]) mnogo veći od niveliranog troška belgijske ili njemačke kombinirane elektrane na plin. Izraženo u EUR/MWh, troškovi ulaganja te troškovi korištenja i održavanja također su puno viši za plinsku turbinu otvorenog ciklusa nego za kombiniranu elektranu na plin. Zaključci tog istraživanja navedeni su u nastavku u tablici:

Prosječni ukupni trošak proizvodnje električne energije u elektranama na prirodni plin

Table 3.9: Levelised cost of electricity for natural gas plants

Country	Technology	Net capacity ([1]) (MWe)	Electrical conversion efficiency (%)	Investmens cost ([2]) (USD/MWh)		
				3 %	7 %	10 %
Belgium	CCGT	420	60	9,65	13,82	17,45
	OCGT	280	44	14,54	20,82	26,28
France	CCGT	575	61	6,92	11,37	15,40

([47]) Stavak 232. točka (a) Smjernica o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju
([48]) *Levelized cost of electricity*: Nivelirani trošak električne energije
([49]) U istraživanje nije uključen trošak plinske turbine otvorenog ciklusa u Francuskoj. Zbog nepostojanja nedavno sagrađenog postrojenja ili planiranog postrojenja tog tipa nije moguće odrediti referentne troškove za našu državu.

Country	Technology	Net capacity (1) (MWe)	Electrical conversion efficiency (%)	Investmens cost (2) (USD/MWh)		
				3 %	7 %	10 %
Germany	CCGT	500	60	6,77	10,90	14,56
	OCGT	50	40	39,90	60,80	79,19
Hungary	CCGT (dual fuel)	448	59	7,53	11,79	15,67
Japan	CCGT	441	55	8,67	13,96	18,64
Korea	CCGT	396	58	7,03	11,29	15,04
	CCGT	791	61	5,86	9,40	12,52
Netherlands	CCGT	870	59	7,89	12,70	16,96
New Zealand	CCGT	475	45	10,09	15,38	20,03
	OCGT	200	30	28,31	43,13	56,18
Portugal	CCGT	445	60	8,35	12,72	16,57
United Kingdom	CCGT	900	59	7,64	12,02	16,03
	OCGT	565	39	48,11	74,54	98,37
United States	CCGT	550	60	8,06	13,24	17,94
Non-OECD countries						
China	CCGT	350	55 %	4,36	7,03	9,38

(1) Net capacity may refer to the unit capacity or to the combined capacity of multiple units on the same site.
(2) Investment cost includes overnight cost (with contingency) as the implied IDC.

(Nastavak tablice – desni dio)

Refurbishment and decommissioning costs (USD/MWh)			Fuel cost (USD/MWh)	Carbon cost (USD/MWh)	O&M costs (USD/MWh)	LCOE (USD/MWh)			Country
3 %	7 %	10 %				3 %	7 %	10 %	
0,21	0,12	0,07	74,62	10,08	3,97	98,54	102,61	106,19	Belgium
0,32	0,17	0,11	100,91	14,01	5,35	135,13	141,26	146,66	
0,11	0,05	0,02	68,99	10,56	6,25	92,83	97,21	101,23	France
0,11	0,05	0,02	74,00	9,90	7,71	98,49	102,56	106,20	Germany
0,76	0,36	0,20	111,00	15,15	29,68	196,50	216,99	235,23	
0,00	0,00	0,00	71,21	10,56	7,64	96,94	101,20	105,08	Hungary
0,15	0,06	0,03	104,07	10,95	9,38	133,21	138,42	143,07	Japan
0,00	0,00	0,00	98,97	10,27	5,55	121,82	126,08	129,82	Korea
0,10	0,04	0,02	95,21	9,89	4,05	115,11	118,60	121,70	

Refurbishment and decommissioning costs (USD/MWh)			Fuel cost (USD/MWh)	Carbon cost (USD/MWh)	O&M costs (USD/MWh)	LCOE (USD/MWh)			Country
3 %	7 %	10 %				3 %	7 %	10 %	
0,13	0,05	0,03	75,25	9,90	3,53	96,71	101,45	105,68	Netherlands
0,19	0,09	0,05	46,75	11,22	7,38	75,64	80,82	85,43	New Zealand
0,54	0,26	0,14	69,26	16,62	14,39	129,11	143,65	156,58	
0,16	0,08	0,04	74,00	9,90	6,24	98,65	102,93	106,75	Portugal
0,00	0,00	0,0	75,51	9,43	6,63	99,21	103,59	107,59	United Kingdom
0,00	0,00	0,00	113,85	14,22	36,45	212,63	239,06	262,89	
0,13	0,05	0,03	36,90	11,10	4,65	60,84	65,95	70,62	United States
Non-OECD counrtries									
0,07	0,03	0,01	71,47	11,02	3,25	90,17	92,79	95,13	China

Note: CGTs were modelled under an assumed capacity factor 85 %. OCGTs were modelled under nationally provides capacity factors.

Izvor: Bilješka francuskih nadležnih tijela od 20. ožujka 2017. o istraživanju Međunarodne agencije za energetiku – Agencije za nuklearnu energiju iz 2015., str. 48.–49.

(201) Na temelju trajanja rada procijenjenog na [3 000 – 6 500] sati godišnje i otprilike 1 600 GWh godišnje proizvodnje ([50]) Komisija procjenjuje da bi tehnička učinkovitost plinske turbine otvorenog ciklusa, uz nepromijenjene ostale uvjete te uključujući dimenzioniranje potpore koju je primio CEB, stvorila troškove proizvodnje električne energije od otprilike 60 – 190 milijuna EUR, za usporedbu s prihodom od otprilike 90 milijuna EUR godišnje. Korištenje plinske turbine otvorenog ciklusa uvelike bi promijenilo ekonomsku ravnotežu projekta te dovelo u pitanje njegovu održivost. Komisija stoga može samo zaključiti da tehnička učinkovitost plinske turbine otvorenog ciklusa nije dovoljna za osiguranje održivosti projekta te stoga nije rješenje problema proizvodnje kapaciteta.

(202) Uz to istraživanje Komisija navodi da su veći troškovi proizvodnje u plinskim turbinama otvorenog tipa obrazloženi manjom energetskom učinkovitošću. Energetska učinkovitost plinske turbine otvorenog tipa manja je za 40 % do 50 % od učinkovitosti kombinirane elektrane na plin. Stoga bi plinska turbina otvorenog tipa trebala barem 40 % više prijenosa plina nego kombinirana elektrana na plin iste snage ([51]).

(203) Drugo, u pogledu usporedbe s plinskim turbinama Komisija primjećuje da ta tehnologija, kao i plinska turbina otvorenog ciklusa, ima marginalni trošak rada veći od marginalnog troška rada kombinirane elektrane na plin. Nakon 200 sati rada plinske turbine godišnje (odnosno 1 000 sati godišnje za plinsku turbinu otvorenog tipa) ta tehnologija postaje skuplja od kombinirane elektrane na plin. Plinska turbina manje je učinkovita od plinske turbine otvorenog tipa za vrijeme rada duljeg od 1 000 sati, kao što je ovdje slučaj. Budući da je Komisija zaključila da bi plinska turbina otvorenog tipa u uvjetima rada kao u ovom slučaju ugrozila održivost projekta, korištenje plinske turbine, uz ostale nepromijenjene uvjete, može *a fortiori* samo ugroziti održivost projekta.

(204) U slučaju prijavljene mjere važno je uzeti u obzir i utjecaj energetske učinkovitosti na opće troškove projekta. Naime, veća učinkovitost omogućava smanjenje količine plina za prijenos do postrojenja za istu električnu snagu. Budući da je energetska učinkovitost plinske turbine otvorenog tipa manja za 40 %, a u odnosu na novije kombinirane elektrane na plin više od 55 %, plinska turbina otvorenog ciklusa trebala bi najmanje 40 % više plina nego kombinirana elektrana na plin iste jačine. Taj je podatak ključan za poziv na podnošenje ponuda u Bretanji gdje je predviđeno jačanje plinske mreže koja čini jedan dio troškova pokriven državnom potporom. Potrebno je podsjetiti da udio premije za prijenos plina iznosi 33 % ukupne premije isplaćene odabranom kandidatu. Zahvaljujući većoj energetskoj učinkovitosti kombinirane elektrane na plin omogućava se smanjenje potrebnog kapaciteta plina, a time i troškova projekta kojem je potrebno jačanje mreže prijenosa plina u Bretanji.

([50]) Izvor: poslovni plan CEB-a.
([51]) Bilješka francuskih nadležnih tijela od 20. ožujka 2017.

(205) Mjera je stoga otvorena dobavljačima kapaciteta koji mogu učinkovito riješiti problem adekvatnosti kapaciteta koji je utvrdila Francuska.

(206) U pogledu drugog kriterija Komisija primjećuje da se mjera ne umanjuju poticaji na ulaganje u interkonekcijske kapacitete te ne ugrožava tržišno povezivanje. Naime, trenutačno se proučavaju planovi interkonekcije u cilju povećanja kapaciteta interkonekcije između Francuske i Ujedinjene Kraljevine do 2022. te između Bretanje i Irske do 2025. Mjerom će se u okviru uspostavljanja interkonekcije povećati protok kroz Bretanju.

(207) Komisija među ostalim navodi da su uvjeti poziva na podnošenje ponuda osmišljeni u cilju izbjegavanja bilo kakvog narušavanja sudjelovanja kombinirane elektrane na plin na raznim tržištima. Postrojenje ne treba nužno čuvati dio snage za mehanizam prilagodbe. Ako elektrana unaprijed proda svu snagu na tržištu električne energije i proizvede maksimalnu moguću količinu snage, neće morati dobavljati snagu za mehanizam prilagodbe za to razdoblje.

(208) Uz to, Komisija primjećuje da su prihodi projekta namijenjeni ponovnom postizanju ravnoteže izrazito mali (otprilike 1,5 % godišnjih prihoda) te se stoga ne mogu smatrati znatnim rizikom na tržištu prilagodbe.

(209) U pogledu trećeg kriterija i potpore za kombiniranu elektranu Komisija smatra da iako to nije jedina tehnologija kojom se može osigurati održavanje napona na duže razdoblje, i dalje je jedina tehnologija koja može zadovoljiti nužnost održavanja napona u najprihvatljivijim uvjetima učinkovitosti, kako je navedeno u uvodnim izjavama od 199. do 204.

(210) U pogledu četvrtog kriterija Komisija navodi da poduzeća koja tvore konzorcij CEB nemaju dominantan položaj na francuskom tržištu električne energije. Prema tome, mjera neće pridonijeti jačanju položaja izravnog korisnika potpore. Naime, s obzirom na tržišni položaj Direct Energie, alternativnog dobavljača i proizvođača, mjera pridonosi tržišnom natjecanju u Francuskoj. Nadalje, time se potvrđuju argumenti izneseni u uvodnoj izjavi 73.

(211) Komisija zatim primjećuje da mjera donosi rizik od jačanja položaja dominantnog operatera na tržištu.

(212) Komisija navodi na dominantan operater, EDF, raspolaže znatnim udjelom tržišta u Francuskoj. EDF ima 83,5 % ukupne proizvodnje električne energije i 89,4 % ukupnog instaliranog kapaciteta u Francuskoj ([52]). EDF-ovim postrojenjima nema premca Francuskoj, kako po važnosti tako i po raznolikosti. Riječ je prije svega o nuklearnoj i hidrauličkoj proizvodnji.

(213) Konzorcij CEB ima dvije mogućnosti. Može prodati proizvedenu električnu energiju dominantom operateru na tržištu za 95 % tržišne cijene (vidjeti uvodnu izjavu 11.) ili prodati električnu energiju na temelju *tolling* ugovora pod uvjetima opisanima u uvodnoj izjavi 32.

(214) Te bi mogućnosti, ako budu iskorištene, mogle ojačati tržišni utjecaj glavnog operatera dajući mu na raspolaganje električnu energiju proizvedenu u elektrani.

(215) Ponajprije, ako jedan sudionik tržišta kontrolira proizvodnju električne energije, to pridonosi nedostatku likvidnosti veleprodajnog tržišta te stavlja alternativne dobavljače u nepogodan položaj. EDF kontrolira više od 80 % proizvodnje električne energije u Francuskoj. Kontrola bi u ovom slučaju bila još jača u slučaju sklapanja ugovora s CEB-om, bilo na temelju *tolling* ugovora bilo na temelju dugoročnog ugovora za kupnju električne energije. Taj bi pojačani tržišni položaj EDF-a utjecao na mogućnost alternativnih dobavljača da se opskrbe na veleprodajnim tržištima istodobno ih izlažući riziku od nelikvidnosti i nestabilnosti cijena. U tom kontekstu pristup alternativnih dobavljača vlastitim kapacitetima proizvodnje omogućio bi im da ne budu izloženi tim rizicima. Stoga bi im trebalo osigurati pristup vlastitim kapacitetima proizvodnje.

(216) Drugo, dominantan položaj vertikalno integriranih sudionika u proizvodnji također daje znatnu tržišnu prednost u dobavi električne energije. Uzimajući u obzir udio troškova proizvodnje u ukupnim troškovima opskrbe, kontrola proizvodnje utječe na maloprodajnu opskrbu. Konkurenti EDF-a raspolažu premalim ili nikakvim kapacitetom proizvodnje da bi kao i EDF-ova postrojenja osigurali temeljnu opskrbu električnom energijom s niskim varijabilnim troškovima proizvodnje. EDF trenutačno ima otprilike 86 % udjela na maloprodajnom

([52]) Podaci za 2015. g. Izvori: CRE i RTE.

tržištu ([53]). Kada bi EDF sklopio *tolling* ugovor ili na temelju dugoročnog kupoprodajnog ugovora kupio svu električnu energiju proizvedenu u elektrani, povećao bi se njegov kapacitet za zadovoljenje potražnje na maloprodajnom tržištu. Pristup alternativnih dobavljača vlastitim kapacitetima proizvodnje onemogućio bi jačanje dominantnog položaja glavnog operatera na maloprodajnom tržištu.

(217) Komisija smatra da bi rizik od jačanja dominantnog položaja EDF-a na veleprodajnom i maloprodajnom tržištu mogao biti obuhvaćen obvezom francuskih nadležnih tijela da poduzmu potrebne mjere kojima će se jamčiti da korisnik potpore s operaterom koji na francuskom tržištu ima više od 40 % kapaciteta proizvodnje električne energije ne sklapa ugovor ni za jedan od tih dvaju ugovornih mehanizama.

(218) Uzimajući u obzir specifične značajke francuskog tržišta električne energije, taj uvjet ograničen na 40 % proporcionalan je. Naime, tim se uvjetom izbjegava jačanje položaja dominantnog operatera na tržištu koji bi ugovornim mehanizmima navedenima u uvodnoj izjavi 214. mogao neizravno proizaći iz programa potpore.

(219) Uzimajući u obzir elemente navedene u ovom poglavlju te ako je uvjet opisan u uvodnoj izjavi 218. ispunjen, Komisija zaključuje da mjera ne šteti tržišnom natjecanju među državama članicama na način da dovodi u pitanje ostvarenje ciljeva od zajedničkog interesa.

(220) Zaključno, uzimajući u obzir rješenja koja je predložila Francuska, Komisija zaključuje da mjera neće narušiti tržišno natjecanje i trgovinu među državama članicama.

6.3.7. *Transparentnost*

(221) Nadležna tijela moraju objaviti program potpore, nadležno tijelo i tijelo koje dodjeljuje potporu, podatke o korisniku potpore, obliku i iznosu dodijeljene potpore, datum dodjele, vrstu poduzeća koje je dobilo potporu, regiju u kojoj se nalazi korisnik potpore te gospodarski sektor u kojem korisnik potpore posluje.

(222) U ovom su slučaju francuska nadležna tijela ispunila obveze transparentnosti predviđene Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju. Objavljeni podaci sadržavaju odluku o dodjeli potpore i njezine uvjete provođenja, podatke o tijelu koje dodjeljuje potporu, podatke o korisniku potpore, obliku i iznosu dodijeljene potpore, datum dodjele, vrstu poduzeća koje je dobilo potporu, regiju u kojoj se nalazi korisnik potpore te gospodarski sektor u kojem poduzetnik posluje.

(223) Nadalje, na *web*-mjestu http://www.europe-en-france.gouv.fr/Centre-de-ressources/Aides-d-Etat/Regimes-d-aides nalaze se svi programi potpore koje je Europska komisija odobrila u Francuskoj, među kojima je i predmetni poziv na podnošenje ponuda. Naposljetku, godišnji iznosi potpora dodijeljenih poduzećima objavljivat će se jednom godišnje na istom *web*-mjestu.

(224) Prema tome, ispunjeni su uvjeti transparentnosti navedeni u Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju.

7. **ZAKLJUČCI**

(225) Potpora koju je Francuska dodijelila konzorciju CEB smatra se državnom potporom.

(226) Potpora će se smatrati sukladnom sa Smjernicama o državnim potporama za zaštitu okoliša i energiju za 2014. ako francuska nadležna tijela poduzmu potrebne mjere da korisnik potpore tijekom cijelog trajanja potpore ne prodaje energiju proizvedenu u elektrani operateru čiji je udio na francuskom tržištu veći od 40 % kapaciteta proizvodnje električne energije, bilo na temelju *tolling* ugovora bilo na temelju dugoročnog ugovora o prodaji energije koju je proizvela elektrana po cijeni od 95 % tržišne cijene.

([53]) Izvješće Komisije za regulaciju energije, Nadzor maloprodajnog tržišta, stanje u rujnu 2016.

DONIJELA JE SLJEDEĆU ODLUKU:

Članak 1.

Potpora koju Francuska planira provesti u korist konzorcija CEB, a koja se sastoji od dodjele premije u iznosu od 94 000 EUR/MW godišnje u vrijednosti na dan 31. studenoga 2011. te se isplaćuje u razdoblju od 20 godina, smatra se državnom potporom u smislu članka 107. stavka 1. UFEU-a i spojiva je s unutarnjim tržištem u skladu s člankom 107. stavkom 3. UFEU-a pod uvjetima navedenima u članku 2.

Članak 2.

Francuska će poduzeti potrebne mjere da osigura da tijekom cijelog razdoblja potpore navedene u članku 1. korisnik mjere ne može prodavati energiju proizvedenu u centrali operateru čiji je udio na francuskom tržištu veći od 40 % kapaciteta proizvodnje električne energije, bilo na temelju *tolling* ugovora bilo na temelju dugoročnog ugovor o prodaji energije proizvedene u elektrani.

Članak 3.

Komisija odobrava provođenje potpore navedene u članku 1. u obliku isplate premije konzorciju CEB tijekom korištenja elektrane, odnosno najdulje dvadeset godina. Svaka potpora provedena nakon isteka tog razdoblja mora se ponovno prijaviti.

Članak 4.

Ova je odluka upućena Francuskoj Republici.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. svibnja 2017.

Za Komisiju

Margrethe VESTAGER

Član Komisije